

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: דְּבָרִים (שַׁבַּת חֲזוֹן)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

עֲרַשׁ"ק ה' מִנְחָם-אֵב תִּשְׁע"ג (12.7.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:32 ר"ת 21:17

הַפְּטָרָה: "חֲזוֹן יִשְׁעֵיהוּ" (לְקַבֵּל הַעֲלוֹן בְּדוּא"ל שֶׁלַח הוֹדְעָה לִּי moshe45@bezeqint.net) (לְפִי הַעִיר חֵיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

חז"ל אָמְרוּ בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ו'): כָּל הַמְּשַׁמַּח חֲתָן וְכֻלָּה – זוֹכֵה הוּא לְתוֹרָה, וּפְאִילוּ בְּנֵה אַחַת מִחוֹרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם.

עַל הַכְּתוּב בְּתִהִילִים (לג', ט'), "כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא צְוָה וַיַּעֲמֹד", כְּתוּב בְּגִמְרָא (שַׁבַּת קִנְב'): "אָמַר רַב כְּהֵנָּא: ...כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי – זוֹ אִשָּׁה. הוּא צְוָה וַיַּעֲמֹד" – אֵלּוּ בְּנִים".

וַיֵּשׁ לָנוּ כָּאֵן לְתַמּוּהָ הַפְּלֵא וּפְלֵא. שְׁכָן, אִיפֹה יֵשׁ כָּאֵן רְמִזוּ בְּפִסּוּק עַל אִשָּׁה וּבְנִים (=יְלָדִים)?

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִנֵּה מְבוֹאֵר בְּדַבְּרֵי חז"ל, שְׁעַל-יְדֵי מִצְוֹת "פָּרוּ וּרְבוּ" מְקַרְבִּים אֶת הַגְּאוּלָּה, כְּפִי שְׂאוּמְרַת הַגְּמְרָא (נִידָה יג'): "אֵין בֶּן דָּוִד בָּא, עַד שִׁיכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּגוֹף". וּפְרַשׁ רש"י, שִׁישׁ בְּשָׁמִים אוֹצֵר נְשָׁמוֹת, וּשְׁמוֹ "גּוֹף", (וְרַק כְּשִׁיכְלוּ (=יִגְמְרוּ) כָּל הַנְּשָׁמוֹת בְּאוֹצֵר נְשָׁמוֹת זֶה, הַנִּקְרָא "גּוֹף" – יָבוֹא הַמְּשִׁיחַ).

וְלָכֵן, בְּעַת הַזֵּיווּג, צְרִיכִים הַחֲתָן וְהַכֻּלָּה לְכַוֵּן לְהוֹלִיד וְלְהוֹרִיד לְעוֹלָם הַזֶּה נְשָׁמוֹת מְאוֹצֵר הַנְּשָׁמוֹת הַנִּקְרָא "גּוֹף" – כְּדֵי שִׁיכְלוּ (=יִגְמְרוּ) כָּל הַנְּשָׁמוֹת בְּאוֹצֵר "גּוֹף", וְעַל-יְדֵי כֶּךָ יַחֲשׂוּ אֶת בֵּיאת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּגִמְרָא: "אָמַר רַבָּא: בְּשַׁעַה שְׂמַכְנִיסִין אָדָם לְדִין (בְּבֵית דִין שֶׁל מַעְלָה), אוֹמְרִים לוֹ... עֲסֻקְתָּ בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה? צְפִיתָ לִישׁוּעָה?".

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׁכַתּוּב דִּין שֶׁל מַעְלָה, סְמַכּוּ אֶת שְׁתֵּי הַשְּׂאֵלוֹת הַלָּלוּ אַחַת לַשְּׁנִיָּה, כְּדֵי לוֹמַר לָנוּ, שְׁתַּכְלִית מִצְוֹת "פָּרוּ וּרְבוּ" הֵיא לְקֶרֶב אֶת הַגְּאוּלָּה, עַל-יְדֵי שִׁיּוּרִידוֹ הַחֲתָן וְהַכֻּלָּה נְשָׁמוֹת מְאוֹצֵר הַנְּשָׁמוֹת הַנִּקְרָא "גּוֹף".

וּמִכָּאֵן נִמְצָא, שְׁשְׁתֵּי הַשְּׂאֵלוֹת ("עֲסֻקְתָּ בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה? צְפִיתָ לִישׁוּעָה?") קְשׁוּרוֹת זוּ בְּזוּ בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ. שְׁכָן, עַל-יְדֵי שְׁעוֹסְקִים בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, מַחֲשִׁים אֶת הַישׁוּעָה וְהַגְּאוּלָּה.

וְעַל-כֶּךָ אָנוּ מְבָרְכִים בְּשִׁבְעַת הַבְּרִכּוֹת שֶׁל הַחֲתָן וְהַכֻּלָּה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' מְשַׁמַּח צִיּוֹן בְּבִנְיָה". שְׁהַרִי, לְכַאוּרָה צְרִיכִים לְשְׂאוּל, מָה לַחֲתָן וְלַכֻּלָּה וְלַבְּרָכָה זֹאת? וְכִי מָה הַקֶּשֶׁר בֵּין שְׂמַחַת צִיּוֹן (=יְרוּשָׁלַיִם), לְבֵין שְׂמַחַת הַחֲתָן וְהַכֻּלָּה?

אֵלָּא, לְפִי מָה שֶׁבְּאַרְנוּ יֵשׁ שְׂמַחָה בְּצִיּוֹן (=בְּיְרוּשָׁלַיִם), בְּעֵבּוֹר בְּנִיָּה, הַעוֹסְקִים בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, כְּדֵי לְהוֹצִיא נְשָׁמוֹת יְקָרוֹת מְאוֹצֵר "גּוֹף" – הֵיּוֹת וְעַל-יְדֵי כֶּךָ הֵם מְקַרְבִּים אֶת הַגְּאוּלָּה לְצִיּוֹן/לְיְרוּשָׁלַיִם.

וְרֵאוּי לְהוֹסִיף מָה שְׁכַתּוּב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמוּשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפּוֹאֵלִי זצ"ל הִיא, עַל-פִּי מָה שְׁכַתּוּב הַמְּקוּבָּל מִנְחָם צִיּוֹנִי, כִּי עַל מִצְחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, חֲקוּק הַשֵּׁם "כֹּדֶת", שֶׁהוּא בְּגִמְטְרִיָּה "מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד".

וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שְׂמַטְעָם זֶה אוֹמֵר הַחֲתָן לַכֻּלָּה "הֲרִי אֶת מְקַדְשֶׁת לִי, בְּטַבְּעַת זוֹ, כְּדָת מְשָׁה וְיִשְׂרָאֵל" – דּוֹקֵא "כְּדָת" – כְּדֵי לְרַמּוֹז שְׁעַל-יְדֵי שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל מְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה, כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוֹת "פָּרוּ וּרְבוּ" לְהוֹלִיד בְּנִים וּבָנוֹת, הִנֵּה עַל-יְדֵי זֶה הֵם מוֹצִיאִים נְשָׁמוֹת מְאוֹצֵר "גּוֹף", וּמְקַרְבִּים אֶת הַגְּאוּלָּה, שְׂאֵז יָבוֹא "מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד", בְּגִמְטְרִיָּה "כֹּדֶת".

וְרֵאוּי לְהוֹסִיף כָּאֵן אֶת דְּבָרֵי הַ"מְגֵלָה עֲמוּקוֹת", עַל הַכְּתוּב בְּסוּף פְּרֻשַׁת "בְּשַׁלַּח": "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יֵה מְלַחֲמָה לִיהוֹה בְּעַמְלֵק מִדֶּר דֶּר". וּפְרַשׁ רש"י בְּשֵׁם חז"ל, שֶׁנִּשְׁבַּע הַקַּב"ה, שְׁכָּל זְמַן שְׁעַמְלֵק קָיָם – אֵין הַשֵּׁם (=שְׁמוֹ) שֶׁל הַקַּב"ה – ("יְהוָה") שָׁלֵם. שְׁכָן, הֵיּה צְרִיךְ לְהֵיּוֹת כְּתוּב: "כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה". אֵלָּא, שֶׁבְּגִלְל שְׁעַמְלֵק קָיָם, אֵין הַשֵּׁם שָׁלֵם, וְחֲסֻרוֹת הָאוֹתִיוֹת 'וה' מְשִׁמוּ הַמְּלֵא שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ (יְהוָה), וְלָכֵן כְּתוּב: "יָד עַל כַּס יְהוָה", לְלֹא הָאוֹתִיוֹת 'וה'. וּבְנִסְפָּה, גַּם הַכַּסָּא אֵינוֹ שָׁלֵם, כִּי חֲסֻרָה בּוֹ הָאוֹת א', וְלָכֵן כְּתוּב "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס", לְלֹא הָאוֹת א'. (נִמְצָא שְׁחֲסֻרוֹת הָאוֹתִיוֹת "אוה" – א' מְכַסָּא, וְ-הו' מְשִׁם הַקַּב"ה, יְהוָה).

אוֹלָם, לְעַתִּיד לְבוֹא, בְּגְאוּלָּה הַקְּרוּבָה, כְּשִׁימְחָה שְׁמוֹ שֶׁל עַמְלֵק, אֲזִי תַחֲזוּרְנָה הָאוֹתִיוֹת הַחֲסֻרוֹת – 'וה', וְכֵן הָאוֹת א' – לְמַקּוּמָן, וְאֵז הַשֵּׁם 'יהו' יִתְמַלֵּא לְ-יְהוָה (=הַשֵּׁם הַשָּׁלֵם שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ), וְכֵן גַּם כַּס יִתְמַלֵּא לְכַסָּא.

וְזֶה מָה שְׁכַתּוּב (תִּהִילִים קל"ב, יג'): "כִּי בָחַר ה' בְּצִיּוֹן אֲנֹה לְמוֹשֵׁב לוֹ". דְּהֵינּוּ, כַּאֲשֶׁר יִבְחַר הַקַּב"ה בְּצִיּוֹן, בְּגְאוּלָּה הַקְּרוּבָה, אֲזִי "אֲנֹה לְמוֹשֵׁב לוֹ" יַחֲזְרוּ אוֹתִיוֹת "אֲנֹה" לְמַקּוּמָן (=וה' לְשְׁמוֹ הַמְּלֵא שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ – יְהוָה, וְ-א' לְכַסָּא).

מכל זה נמצאנו למדים, שעל-ידי שהחתך והפלה מקימים את מצות "פרו ורבו", הם מקרבים את הגאולה, שאז יבוא משיח בן דוד – וממילא ישובו ג' אותיות "אזה" החסרות, למקומן.

ולפי זה מבואר מה שדרש רב כהנא: "כי הוא אמר ויהי – זו אשה. הוא צוה ויעמוד' – אלו בנים". שכן, "הוא" אותיות "אזה". על-ידי שאיש ישראל נושא אשה ומוליד בנים מאוצר נשמות ה"גוף", הוא מקרב את הגאולה וגורם שישובו אותיות "אזה" (או "הוא") למקומם.

ויש לומר, שזהו מה שכתוב בגמרא (כתובות יז), על "רבי יהודה בר אלעאי, שהיה נוטל בד של הדס, ומרקד לפני הפלה, ואמר: 'פלה נאה וחסודה'. (ואילו) רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת". ופרש רש"י, שהיה רב שמואל בר רב יצחק רוקד עם שלשה הדסים, 'שלש בדין זורק (למעלה)...".

ולפי זה יש לומר, שרב שמואל בר רב יצחק היה מרקד לפני הפלה וזורק שלשה הדסים, כדי לרמוז שעיקר שמחת הפלה היא על-ידי קיום מצות "פרו ורבו", שאז יחזרו שלש האותיות "אזה" למקומן.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל... אחד עשר יום מתרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע"

על הפתוב, "אחד עשר יום מתרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע", נתיגעו המפרשים להבין, מה בקש כאן משה לרמוז לישראל?

ובאר ה"כלי יקר" ענין זה בספרו "עיר גיבורים" ("דברים") ואמר, שאחד-עשר יום הם אותם הימים שאנו מתאבלים על חרבן בית המקדש: עשרה בטבת, יז בתמוז, ותשעת הימים מראש חודש אב – הרי לנו אחד-עשר יום שאנו מתאבלים בהם על חרבן בית המקדש. וזה מה שרמז משה לישראל – "אחד עשר יום" שאנו מתאבלים "מתרב" – מאז שחרב בית המקדש, "דרך הר שעיר" – בכל הגלויות, שהקשה שבהן היא גלות אדום, הוא עשו היושב בשעיר. "עד קדש ברנע" – עד הגאולה העתידה, כשיבוא המשיח, שנקרא "קדוש" לגאול את ישראל, כפי שכתוב (ישעיה מח, יז): "כה אמר ה' גאלך קדוש ישראל".

ויש עוד להוסיף: הנה פתוב בסוף פרשת "בשלח": "ויאמר כי יד על פס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר". ופרש רש"י בשם חז"ל, שנשבע הקב"ה, שכל זמן שעמלק קיים – אין השם (=שמו של הקב"ה – "יהוה") שלם. שכן, היה צריך להיות פתוב: "כי יד על פסא יהוה". אלא, שבגלל שעמלק קיים, אין השם שלם, וחסרות האותיות 'וה' משמו המלא של ה' יתברך (יהוה), ולכן פתוב: "יד על פס יה", ללא האותיות 'וה'.

והנה, האותיות 'וה' החסרות משם השם (=יהוה) הן בגמטריה 11, ועל-כך רמז משה לישראל במלים "אחד עשר יום מתרב". דהינו, האותיות 'וה', שהן בגמטריה אחת-עשרה "חרבות" וחסרות מהשם (=יהוה), אבל כשיגיע הזמן שיהיה שמו יתברך שלם, הרי זה יהיה רק "דרך הר שעיר". שכן, הקב"ה יגאלנו כאשר ישפוט את עשו, שנקרא "שעיר", כמו שכתוב: "ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה לה' המלוכה".

על יסוד זה מבאר ה"חתם סופר" זיע"א את המשך הפתוב: "ה' אליהנו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה. פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי... בערבה". דהינו, ה' אליהנו דבר אלינו "בחרב" – בעת החרבן, ואמר לישראל: "רב לכם שבת בהר הזה" – כלומר, אין אתם ראויים עוד לעבוד את ה' בהר ה' (=בבית המקדש), לכן "פנו וסעו לכם" – צאו מארץ ישראל לגלות. וכך-כך למה? התשובה היא "בערבה" – מפני שאין בכם לא

טעם (=תורה) ולא ריח (=מצות), כמו הערבה, שאין בה לא טעם ולא ריח... אולם, למרות זאת אומר הקב"ה לישראל (ויקרא כו, מד-מה): "ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלהיהם, וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני ה'". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

כיצד להוכיח עובר עבירה?

רבי משולם זושא מאניפולי, אחיו הצעיר של רבי אלימלך מליזנסק, נודע כל ימיו כצדיק תמים, הנזהר בכבודו של כל אדם. וכאשר היה נתקל בעובר עבירה, ומבקש להוכיחו על חטאיו, כדי להחזירו למוטב, לא פנה בדברי מוסר במישרין לאותו חוטא ופושע, אלא היה מתניב בקרבתו של אותו האיש שרצה לעורר בו הרהורי תשובה, והחל מוכיח את עצמו בדברים הבאים: "זושא, זושא! היאך נואלת להיכנע ליצר הרע, ועשית פזאת וכזאת שלא פדת וכדין!?"

(וכאן הזכיר רבי זושא את העבירות שנכשל בהן אותו אדם, ושאותם ראה זושא בגדל קדושתו). אוי ואבוי לך זושא! מה תענה בבית דין של מעלה, כשתתן דין וחשבון על מעשיך בעולם הזה? חזור בדך, זושא, כי שערי תשובה לא ננעלו כל זמן שהנשמה הטהורה לא נטלה מגופך!". דברים אלו וכיוצא בהם קרא רבי זושא בלב שבור ובעיניים דומעות, והיה חוזר עליהם כמה וכמה פעמים, עד שחש שהדברים נכנסו בלבו של אותו החוטא שניצב על ידו, ועוררו אותו לשוב בתשובה שלימה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעָה: דְּבָרִים (שְׁפַת חֲזוֹן)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֹט: 19:19

עֲרַשׁ"ק ה' מִנְחָם-אֵב תִּשְׁע"ג (12.7.13)

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:32 ר"ת 21:17

הַפְּטָרָה: "חֲזוֹן יִשְׁעֵיהוּ" (לְקַבֵּל הַעֲלוֹן בְּדוּא"ל שֶׁלַח הוֹדְעָה לִּי לִי מוֹשֶׁה45@bezeqint.net) (לְפִי הַעִיר חֵיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכָל מַעֲשֵׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם". "לְשֵׁם" רֵאשִׁי תִיבוֹת: "לְאֹקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפְּרָא" (אָבוֹת ב', יב')

חֻבָּה מוֹטְלַת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּתֵּף בְּגִלוּת הַשְּׁכִינָה. שְׁהָרִי, מֵאֲזוּ חֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין לְשְׁכִינָה מְנוּחַ, וְהִיא גוֹלָה מִמְקוֹם לְמְקוֹם, כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (מְגִילָה כ"ט): "תִּנְיָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר: בָּא וּרְאָה, כְּמָה חִבִּיבִין יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ, שְׁכִינָה עִמָּהוֹן". וּמְצִינוּ בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר (הַקְּדֻמָּה א'), שְׁעַל-כֵּן רֹמְזוּ הַכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ח', ט'): "וְלֹא מְצָאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ". כְּלוּמָר, הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה אֵינָה מוֹצֵאת מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ, שְׁהָרִי הִיא גוֹלָה מִמְקוֹם לְמְקוֹם, וּמְגוּלָה לְגוֹלָה, יַחַד עִם יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן, דָּבָר בְּעֵתוֹ מָה טוֹב, לְבָאֵר אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּין שְׁלֹשֶׁת הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל בֵּין הַמְצָרִים לְבֵין גְּלוּת הַשְּׁכִינָה.

תְּחִילָה נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שְׁמְצִינוּ דְּבָר נִפְלֵא בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר (תִּיקוּן ס"ט, קיא'), עַל הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּרֵכּוֹת ג'): "שְׁלֹשׁ מִשְׁמְרוֹת הוּי (=יש) הַלִּילָה, וְעַל כָּל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר יוֹשֵׁב הַקְּב"ה וְשׂוֹאֵג...". וּמִבּוֹאֵר שֶׁם בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר, שְׁשָׂרֵשׁ הַחֲשֻׁכוֹת שֶׁל הַגְּלוּיוֹת הוּא מַחְמַת חֲטָא עַץ הַדַּעַת. שָׁכּוֹן, בְּחֲטָא זֶה גְרַם אֲדָם הָרֵאשׁוֹן לְהַפְרִיד אֶת הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא הָאוֹת ה' הָאַחֲרוֹנָה, מִשֵּׁם הוּי"ה (יֵהוּ-ה'). (כִּידוּעַ, שֵׁם הַרְחֻמִּים שֶׁל הַקְּב"ה הוּא (יֵהוּ-ה'), כְּאֶשֶׁר הָאוֹת ה' הָאַחֲרוֹנָה רוֹמְזַת לְשְׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה).

וְזֶהוּ שְׁפַתוֹב "שְׁלֹשׁ מִשְׁמְרוֹת הוּי הַלִּילָה". דְּהֵינּוּ, הַקְּב"ה בּוֹכָה בְּ-ג' מִשְׁמְרוֹת שֶׁל הַלִּילָה, עַל ג' אוֹתוֹת "יֵהוּ-ו" (אוֹתוֹת הוּי), שֶׁנִּפְגְּמוּ בְּחֲטָא עַץ הַדַּעַת. שְׁהָרִי, הָאוֹת ה' הָאַחֲרוֹנָה מִשֵּׁם הוּי"ה (יֵהוּ-ה') נִפְרָדָה וְצָאָה לְגָלוּת. וְזֶהוּ "הוּי הַלִּילָה" - הָאוֹת ה' נִפְרָדָה מִ-ג' הָאוֹתוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת "יֵהוּ" שֶׁל שֵׁם הוּי"ה (=יֵהוּ-ה'), וְנִמְצְאָת בְּגִלוּת, הַנִּקְרָאת "לִילָה".

וְעֵתָהּ, בָּא וּרְאָה מָה שְׁכַתָּב בְּעֵינָיו זֶה נִכְדוּ שֶׁל הַרְח"ק מְרוּזִין, הַגְּאוֹן רַבִּי לְוִי יִצְחָק מְאוֹזֵי עֶרְנָא ז'צ"ל (הוּבָא בְּנֵר יִשְׂרָאֵל, פְּרֻשֶׁת בְּרֵאשִׁית), עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב', טו'): "וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיְנַחֲהוּ בֶּגֶן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ. פִּירוּשׁ ('לְעִבְדָּהּ') - לְעַבּוֹד אֶת הֵ-ה'. ('וּלְשִׁמְרָהּ') - וְלִשְׁמֹר עַל הֵ-ה', כְּדַבְעִי (שֶׁלֹּא תִפְרָד הָאוֹת ה' מִשְׁאֵר אוֹתוֹת הוּי"ה (=יֵהוּ-ה')). וְהִיא (=הַשְּׁמִירָה וְהַעֲבוּדָה) נַעֲשִׂית עַל-יְדֵי קִיּוֹם תְּרִי"ג הַמְצוּת, כְּרִמּוֹז בְּתִיבוֹת 'לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָה'. הֵינּוּ, (שְׁצָרִיךְ 'לְעִבְדָּהּ') - לְעַבּוֹד אוֹתוֹ (יְתִבְרָךְ) בְּקִיּוֹם רַמ"ח מְצוּת 'עֲשֵׂה'. (וְצָרִיךְ הָאָדָם 'וּלְשִׁמְרָה') - לְשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִלְעַבּוֹר עַל אַחַת מִשְׁס"ה הֵילָא תַעֲשֵׂה... וְלָכֵן, אַחַר שְׁחֲטָא אֲדָם רֵאשׁוֹן, צַעַק אֵלָיו הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ 'אַיְכָה', (אוֹתוֹת) אֵיךְ ה'... (וְ)הַעֲנִין הַלְזוּ נְרַמְזוּ גַם בְּחֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שְׁמִקוּנֵן הַנְּבִיא (אַיְכָה א', א'): 'אַיְכָה יִשְׁבָּה בְּדָד'. כְּאֶשֶׁר הָאָדָם עוֹבֵד לְהַשֵּׁם יְתִבְרָךְ גַּם בְּעֵינָיִים הָאֲרֻצִּיִּים, וּמְקִיִּים מָה שְׁנֶאֱמָר 'בְּכָל דְרָכֶיךָ דַּעְהוּ'... (בְּכָךְ) הוּא מְחַבֵּר אֶת הֵ-ה' הָאַחֲרוֹנָה... לְ-ג' אוֹתוֹת שְׁמוֹ יְתִבְרָךְ (יֵהוּ-ה').

לֹא כֵן כְּאֶשֶׁר (הוּא) עוֹשֶׂה לְהַנְּאֹת עַצְמוֹ, (שְׂאֹז) הוּא 'נִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוּף', וּמִפְּרִיד חֶסֶד וְחִלְיָה (אֶת) ה' (אוֹת) ה' הָאַחֲרוֹנָה מִשְׁמוֹ יְתִבְרָךְ (יֵהוּ-ה'). וְזֶהוּ 'אַיְכָה יִשְׁבָּה בְּדָד', עַל-יְדֵי מַעֲשִׂיכֶם הַרְעִים גְּרַמְתֶּם שְׁה' (אוֹת) ה' יִשְׁבָּה (ה) בְּדָד, וְהַפְּרִדְתֶּם אוֹתָהּ מִ-ג' הָאוֹתוֹת שֶׁמִּשְׁמוֹ יְתִבְרָךְ. וְלָמָּה לֹא שְׁמַתֶּם לֵב לְיִשְׁבָּה בְּדָד?... (הִיא) הַעֲבוּדָה שֶׁל - בְּכָל דְרָכֶיךָ דַּעְהוּ (רֵאשִׁי תִיבוֹת בְּדָד) - וְאַתֶּם לֹא עֲשִׂיתֶם כֵּן. וְלָכֵן אֲרַע מָה שְׂאֲרַע. וְעַל-כֵּן רֹמְזוּ (הַכְּתוּב תַּעֲנִית כו'): ה' (=5) דְּבָרִים שְׂאֲרַעוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּ-יז' בְּתַמּוּז, וְ-ה' (=5) דְּבָרִים שְׂאֲרַעוּ בְּ-ט' בְּאָב. וְזֹאת, כְּדִי לְרַמּוֹז שֶׁהַקְּלוּל הָיָה בְּזֶה שְׁפָגְמוּ ב' (אוֹת) ה' הָאַחֲרוֹנָה שְׁבַשֵּׁם הוּי"ה (יֵהוּ-ה'), וְזֶה גְרַם לָהֶם אֶת הַחֲרָבָן, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים. הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ יִזְכְּנוּ שֶׁנָּשׁוּב לְעוֹבְדוֹ בְּלֵב שְׁלֵם, אָמֵן כֵּן יִהִי רְצוֹנוֹ". וְעַל-כֵּן קוֹנֵן יְרַמְיָהוּ הַנְּבִיא, בְּחֲרָבָן הַבֵּית "אַיְכָה יִשְׁבָּה בְּדָד". "אַיְכָה" אוֹתוֹת "אֵיךְ ה'" - אֵיךְ הָאוֹת ה' "יִשְׁבָּה בְּדָד". שָׁכּוֹן, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים גְּרַמְנוּ לְפִירוּד בְּשֵׁם הוּי"ה (=יֵהוּ-ה'), וְהָאוֹת ה' מִשֵּׁם הוּי"ה, יִשְׁבָּה בְּדָד, נִפְרָדַת מִכָּל שְׂאֵר ג' אוֹתוֹת הַשֵּׁם (יֵהוּ-ה').

וּמִבּוֹאֵר עוֹד בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר, שְׁכָדִי לְתַקֵּן אֶת ד' (=4) אוֹתוֹת שֵׁם הוּי"ה (=יֵהוּ-ה'), שֶׁנִּפְגְּמוּ בְּחֲטָא עַץ הַדַּעַת (עַל-יְדֵי הַפִּירוּד שֶׁל הָאוֹת ה' הָאַחֲרוֹנָה), הַתְּגַלְגַּל אֲדָם רֵאשׁוֹן בְּשְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת - אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּבְמִשְׁה רַבְּנוּ. ג' הָאָבוֹת תִּקְנוּ אֶת ג' הָאוֹתוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל שֵׁם הוּי"ה. אַבְרָהָם אָבִינוּ תִקַּן אֶת הָאוֹת ה' מִשֵּׁם הוּי"ה (=יֵהוּ-ה'), כְּאֶשֶׁר הַתְּנוֹסְפָה לוֹ הָאוֹת ה' לְשֵׁמוֹ, וְהוּא נִקְרָא "אַבְרָהָם", בְּמְקוֹם "אַבְרָם". יִצְחָק אָבִינוּ תִקַּן אֶת הָאוֹת י' מִשֵּׁם הוּי"ה (=יֵהוּ-ה'). שָׁכּוֹן, הָיָה צָרִיךְ לְהִיקְרָא "צַחֲקָה", עַל שֵׁם הַצַּחֲקָה שֶׁצַּחֲקָה שָׂרָה, אֲלֵא שֶׁהוֹסִיף לוֹ הַקְּב"ה אֶת הָאוֹת י', וְהוּא נִקְרָא יִצְחָק. וְאֵילוֹ יַעֲקֹב אָבִינוּ תִקַּן אֶת הָאוֹת ו' מִשֵּׁם

הוי"ה(=יהוה), ועל-כן נאמר אצלו (שמות ג', ו'): "ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב", בתוספת האות ו'. (וכן כתוב (ויקרא כו', מב'): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב" - יעקוב מלא, עם האות ו'). ואמנם, עדין צריך לתקן את האות ה' האחרונה משם הוי"ה(=יהוה), שנפרדה מ-ג' האותיות הראשונות. על-כן בא משה רבנו, ונתן לנו את התורה, הפלולה מ-ה'(=5) ספרים, כנגד ה' האחרונה משם הוי"ה, ובכך נשלמו ונתקנו כל אותיות שם הוי"ה(=יהוה) יתברך שמו.

וזהו שכתוב בפרשת "וַאֲרָא": "וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה... וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי וְשְׁמֵי יְהוָה לֹא נֹדַעְתִּי לָהֶם". דהינו, פאן רמז הקב"ה למשה, שהאבות לא תקנו את כל השם ("ושמי יהוה לא נודעתי"), עד שבא הוא(=משה), והשלים את התיקון.

(וראו להוסיף, שהרי משה היה צריך להיקרא בשם "משת", כפי שכתוב: "וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מִשִּׁיתָהוּ". ומדוע נקרא שמו משה? אלא יש לומר, שהקב"ה הוסיף לשמו את האות ה', כדי שיתקן את האות ה' האחרונה משמו יתברך (יהוה-ה). ולכן באה האות ה' דוקא במקום האות ת' ("משת"), שהיא האחרונה ב-א"ב, כדי לרמוז שהאות ה' בשמו של משה מתקנת את ה-ה' האחרונה בשמו של הקב"ה. חי ציון מזרחי הי"ו).

והנה, ידוע מה שאמרו חז"ל (הרמ"ע מפאנו, בספרו "עשרה מאמרות"): כשנברא אדם הראשון, כל הנשמות כולן היו כלולות בו. וכיון שפך, כשחטא אדם הראשון, באוכלו מעץ הדעת, חטאו עמו כל הנשמות שהיו כלולות בתוכו. על-כן, חובה על כל אחד ואחד מאתנו לתקן את חלקו בחטא עץ הדעת, שהרי כלנו היינו בתוך אדם הראשון.

לכן, מאחר ואדם הראשון גרם, בחטא עץ הדעת, להפריד את האות ה' מ-ג' האותיות יה"ו(=יהוה-ה), על-כן, מוטלת על כל אחד ואחד מאיתנו העבודה לתקן פגם זה, על-ידי שנחבר את האות ה' האחרונה עם ג' האותיות הראשונות - יהוה - כדי ששמו יתברך יהיה שלם וללא פירוד (יהוה).

ועתה, בא וראה שענין זה מתאים להפליא עם מה שאמר הרה"ק מאפ"טא זיע"א (תרומה, דף ג'): "כי עבודה זו - לאוקמא שכנינתא מעפרא(=להקים את השכינה מהעפר) - מוטלת על כל אחד מישראל - גם על הפחות שבמישראל. ולא יאמר (אדם), מה אני להכניס עצמי לדבר גבוה כזה? כי כל אחד צריך לדאוג על גלות השכינה, ולהשתתף בצערה ולהקיימה". וזאת, מכיון שכל אחד מסוגל לפי כוחו ומדרגתו לקדש שם שמים, ולגרום נחת רוח לפניו יתברך עד שתתרום השכינה הקדושה מן העפר. וזה מה ששנינו במשנה (אבות ב', יב'): "וכל מעשיך יהיו לשם שמים". שכן, "לשם" הוא נוטריקון(=ראשי תיבות): "לאוקמא שכנינתא מעפרא(=להקים את השכינה מהעפר)..."

וגש להוסיף מה שכתב ה"נעם אלימלך" (תרומה), על הכתוב, "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". שכן, מאחר והאות ה' האחרונה משם הוי"ה(=יהוה-ה) היא השכינה שבגלות, צריך להרימה ולחברה שוב עם ג' אותיות שם השם(=יהוה-ה). ולכן כתוב בתורה "ויקחו לי תרומה": "תרומה" - אותיות "תרום ה'". דהינו, שיקחו לי (לשמי, רש"י) עבודה, כדי לרומם את האות ה' האחרונה משם הוי"ה למעלה. ומוסיף ה"נעם אלימלך": "ושלא תטעה לחשוב כי עבודה זו היא רק לבני עליה. אלא, "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". דהינו, עבודה זו מוטלת על כל אחד מישראל.

וצריך לדעת, שכל זמן שפית המקדש היה קיים, וכבוד התורה וכבוד ישראל היו ברום המעלה, גם השכינה הקדושה, שרש נשמות ישראל, היתה ברום המעלה, בבחינת "אם הבנים שמחה" - ששמחה בקידוש שם שמים וגם בשפע רב טוב שקבלה מהקב"ה כדי להשפיע לבניה - עם ישראל - בעולם הזה. אולם, מאז שחרב בית המקדש, וגלו ישראל בין האומות, מצטערת השכינה על חילול כבוד ה', כבוד התורה וכבוד ישראל, המפוזרים בין הגויים. ומרוב הייסורים והצרות של ישראל מתפלשת השכינה בעפר מחמת צערה הגדול על גלות הבנים. על-כן, מוטל על כל אחד ואחד מאתנו להרים כביכול את השכינה הקדושה מן העפר, על-ידי שנעסוק בתורה ובעבודת ה', ונקדש שם שמים בכל מעשה ידינו, כמו שכתב הפיטן האלקי רבי שלמה אלקבץ זצ"ל, בפיוט "לכה דודי" על השכינה: "התנערי מעפר קומי לבשי בגדי תפארתך עמי", במהרה בימינו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "יכול אתה להרים את ה"היי"

מעשה פלא הביא הגה"ק רבי צדוק הכהן זיע"א ב"פרי צדיק" (פרשת נשא, אות יג), שפעם הלך רבי זושא זיע"א בדרך, ונזדמן לפני גוי אחד, שנסע עם עגלה שנשא משא כבד של שחת, שנקרא בלשון אידיש "היי". והנה, פתאום התהפכה העגלה, וכל השחת שהיה בתוכה התפזר. פנה הגוי אל רבי זושא, כדי שיסיע לו להרים את השחת (את ה"היי"). אך רבי זושא, שהיה אדם חלש בגופו, השיב לו שאין לו כח. אמר אותו הגוי לרבי זושא: "יכול אתה להרים את ה"היי", אבל אינך רוצה". והנה, כדרךם של צדיקים, שלומדים מכל מה שקורה להם, אמר רבי זושא לעצמו: "זושא, האם אתה שומע מה הוא אומר? שאתה יכול להרים את ה-ה", שהיא השכינה הקדושה, אלא שאינך רוצה בכך..."

עַבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!
נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: דְּבָרִים (שְׁפַת חֲזוֹן)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֹתָה: 19:19

עֲרַשׁ"ק ה' מִנְחָם-אֵב תִּשְׁע"ג (12.7.13)

יְצִיאַת הַשְּׁבֹתָה: 20:32 ר"ת 21:17

הַפְּטָרָה: "חֲזוֹן יִשְׁעֵיהוּ" (לְקַבֵּל הַעֲלוֹן בְּדוּא"ל שֶׁלַח הוֹדְעָה לִּי moshe45@bezeqint.net) (לְפִי הַעִיר חֵיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל"

הַצְדִּיק רַבִּי יְהוּדָה לֵיב מַגוּר, בְּעַל "שְׁפַת אֱמֶת" אוֹמֵר (תַּרְנ"ט ד"ה מְשֻׁנָּה), שְׁאַרְבַּעַת הַסְּפָרִים הָרֵאשׁוֹנִים בַּתּוֹרָה – בְּרֵאשִׁית, שְׁמוֹת, וַיִּקְרָא, בְּמִדְבָּר – הֵם כְּנֶגֶד אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת שֵׁישׁ בְּתַפְּלִין שֶׁל רֵאשׁ. (בְּתַפְּלִין שֶׁל רֵאשׁ הַפְּרָשִׁיּוֹת הֵן נִפְרָדוֹת, וּמְאֻכְסְנוֹת בְּאַרְבַּעַת חֻלָּלִים שְׁבִבֵית הַתַּפְּלִין). וְאֵילוֹ סֵפֶר "דְּבָרִים", הַנִּקְרָא גַם "מְשֻׁנָּה תּוֹרָה", הוּא כְּנֶגֶד תַּפְּלִין שֶׁל יָד, שְׁכָל אַרְבַּע הַפְּרָשִׁיּוֹת מְאֻכְסְנוֹת בּוֹ בְּבֵית אֶחָד. וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל בְּעַל "שְׁפַת אֱמֶת": "מְשֻׁנָּה תּוֹרָה (=סֵפֶר דְּבָרִים) הוּא בְּחִינַת תַּפְּלִין שֶׁל יָד. וְהַאֲרַבְּעָה סְפָרִים (בְּרֵאשִׁית, שְׁמוֹת, וַיִּקְרָא, בְּמִדְבָּר) (הֵם) בְּחִינַת תַּפְּלִין שֶׁל רֵאשׁ. לְכֵן יֵשׁ בְּמְשֻׁנָּה תּוֹרָה (=סֵפֶר דְּבָרִים) כָּל הַנֶּאֱמָר בְּ-ד' (ה) סְפָרִים הַקְּדוּמִים, כְּמוֹ בְּתַפְּלִין שֶׁל יָד, שְׁכָל הַ-ד' פְּרָשִׁיּוֹת בְּבֵית אֶחָד. וְלָכֵן נִקְרָא 'דְּבָרִים' – (מְשׁוּם) דְּבָרֵי תּוֹכְחוֹת, שֶׁהֵם מְקַרְבִּין לְבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַתּוֹרָה. (וְזֹאת), כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּתַפְּלִין שֶׁל יָד 'וְקִשְׁרֹתֶם', וְהוּא נֶגֶד הַלֵּב.

כְּלוּמָר, אוֹמֵר הַ"שְּׁפַת אֱמֶת", כְּמוֹ שֶׁהַתַּפְּלִין שֶׁל יָד הוּא כְּנֶגֶד הַלֵּב – כִּדִּי "לְשַׁעֲבַד בְּזֶה תְּאוֹת וּמַחְשְׁבוֹת לְבַנּוֹ לְעַבְדוֹתָו יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ" (כְּפִי שְׁכָתוּב "וְקִשְׁרֹתֶם לְאוֹת עַל יָדְךָ" – לְקִשׁוֹר אֶת הַלֵּב לְעַבְדוֹתָו יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ) – כִּדִּי סֵפֶר "דְּבָרִים" – עַל-יְדֵי הַתּוֹכְחוֹת שֶׁל מֹשֶׁה רִבְּנוֹ מִתְקַשְּׂרִים לְבָבוֹת יִשְׂרָאֵל עִם הַקַּב"ה.

בְּהַמְשָׁךְ דְּבָרָיו מִבְּאֵר הַ"שְּׁפַת אֱמֶת", שֵׁישׁ שִׁינוּי גְּדוֹל בֵּין אַרְבַּעַת הַסְּפָרִים הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר כְּנֶגֶד תַּפְּלִין שֶׁל רֵאשׁ, לְבֵין סֵפֶר 'דְּבָרִים', שֶׁהוּא כְּנֶגֶד תַּפְּלִין שֶׁל יָד. וְזֹאת, עַל-פִּי מָה שֶׁשִּׁנִּינוּ בְּגִמְרָא: "'וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ (=הַגּוֹיִים) כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ, וְרָאוּ (=יִפְחָדוּ) מִמֶּךָ... רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגְּדוֹל אוֹמֵר: ('כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ') – אֵלוֹ תַּפְּלִין שְׁבָרֵאשׁ."

מִבּוֹאֵר מְזוּה, שֶׁהַתַּפְּלִין שֶׁל רֵאשׁ מוֹרִים עַל הַנְּהַגַת הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה מִדְּרָךְ הַטְּבַע, אֲשֶׁר כְּתוּבָה מִכָּד תִּיפּוֹל אֵימָה וְיִפְחָד עַל עַמֵּי הָאָרֶץ. אוּלַם, בְּתַפְּלִין שֶׁל יָד כְּתוּב (שְׁמוֹת יג, ט'): "וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל יָדְךָ". וְדַרְשׁוּ חו"ל (מִנְחוֹת לז'): "'לָךְ לְאוֹת', וְלֹא לְאַחֲרֵים לְאוֹת". וּמִכָּאֵן רוֹאִים אָנוּ כִּי תַּפְּלִין שֶׁל יָד מוֹרָה עַל הַנְּהַגַת הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל בְּהַסְּתֵר, בְּדְרָךְ הַטְּבַע, כְּמוֹ שֶׁדַּרְשׁוּ חו"ל: "וְלֹא לְאַחֲרֵים לְאוֹת", שְׁאֵת הַ"אוֹתוֹת" לֹא יִרְאוּ הָאַחֲרֵים/עַמֵּי הָאָרֶץ.

בְּעֵינֵינוּ זֶה שֶׁל הַתַּפְּלִין, רְאוּי לְהֵבִיא כְּאֵן מְאֵר פְּלֵאֵי עַל עוֹג מְלֶךְ הַבִּשָּׁן, שְׁבַקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (בְּרֵכוֹת נד, מִתוֹרָגִם): "כִּדִּי קִבְלוּ חו"ל אִישׁ מִפִּי אִישׁ: עוֹג מְלֶךְ הַבִּשָּׁן בִּקְשׁ לְזַרְק אֶבֶן עַל יִשְׂרָאֵל. אָמַר עוֹג: מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל, כְּמָה גוֹדְלוֹ? שְׁלִשָּׁה פְּרָסָה. אֵלֶּךְ וְאַעְקוֹר הָרַב בֶּן שְׁלִשָּׁה פְּרָסָה, וְאַזְרוֹק עֲלֵיהֶם וְאַהֲרֹגֶם. הֲלָךְ וְעָקַר הָרַב בֶּן שְׁלִשָּׁה פְּרָסָה, וְהִנִּיחַ עַל רֵאשׁוֹ. וְהֵבִיא הַקַּב"ה עֲלָיו נְמָלִים, שֶׁנִּקְבוּ אֶת הָהָר מִסְבִּיב לְרֵאשׁוֹ שֶׁל עוֹג, עַד שֶׁנִּפְּלָה הָהָר עַל רֵאשׁוֹ, וְנָח עַל צוּאָרוֹ. בִּקְשׁ עוֹג לְהוֹצִיא אֶת הָהָר מֵעַל רֵאשׁוֹ, וְנִמְשְׁכוּ שִׁינוּי לְצַד זֶה וְלְצַד זֶה, וְנִכְנְסוּ לְתוֹךְ הָהָר, וְנִפְּךְ) לֹא הָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיא, וְזֶהוּ שְׁכָתוּב: 'שְׁנַי רְשָׁעִים שְׁבֵרְתָּ'. (בְּהַמְשָׁךְ מִסְפֵּרַת הַגִּמְרָא, שֶׁמֹּשֶׁה רִבְּנוֹ לָקַח גְּרוֹן בִּידוֹ, וְהִכָּה אֶת עוֹג וְהָרַגוּ).

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֵינֵינוּ זֶה. שְׁכֵן, מָהוּ הַעֲנִין בְּכָד שִׁשִּׁינוּי שֶׁל עוֹג נִכְנְסוּ לְתוֹךְ הָהָר, וְהוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיאָם? וְנִרְאָה לְבָאֵר עֵינֵינוּ זֶה עַל-פִּי הַכְּתוּב: "'וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ (=הַגּוֹיִים) כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ, וְרָאוּ (=יִפְחָדוּ) מִמֶּךָ". דַּרְשׁוּ חו"ל בְּגִמְרָא (בְּרֵכוֹת ח'): "אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגְּדוֹל: 'כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ' – אֵלוֹ תַּפְּלִין שְׁבָרֵאשׁ."

וְהֵנָּה, בְּעַל הַטּוֹרִים רְמוֹ, כְּדַרְכּוֹ בִּקְדֵשׁ פִּי: "'שָׁם יִהְיֶה נִקְרָא' – רֵאשִׁי תִיבוֹת 'שִׁין' שֶׁל תַּפְּלִין". וְכֹונֶת רִבְּנוֹ בְּעַל הַטּוֹרִים הִיא, שְׁעַמֵּי הָאָרֶץ יִרְאִים וּמִפְחָדִים מֵאֵיתָנוּ בְּגִלְלַת הָאוֹת ש', שְׁכָתוּבָה עַל הַתַּפְּלִין. (כִּידוּעַ עַל הַ"בֵּית" שֶׁל תַּפְּלִין שֶׁל הָרֵאשׁ יֵשׁ שְׁתֵּי אוֹתוֹת ש' – אַחַת מִצַּד יְמִין, וְאַחַת מִצַּד שְׂמָאל).

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ יִרְאִים עַמֵּי הָאָרֶץ דּוֹקָא מֵהַתַּפְּלִין שֶׁל הָרֵאשׁ וְלֹא מֵהַתַּפְּלִין שֶׁל יָד? וּמִדּוּעַ הֵם יִרְאִים

מהאות ש' שעל התפילין?

אומר על-כך ה"בני יששכר": צריכים אנו לדעת, שבכוחות הטומאה יש קליפה (=כח טומאה) הנקראת "שקר", והיא שרש הטומאה. אולם, אומר ה"בני יששכר", האות ש' של קליפת "שקר" היא מצד הקדושה. שכן, צריכים אנו לדעת שלכל קליפה (=כח טומאה) חייבת להיות חיות מצד הקדושה - אחרת אין לה קיום והיא תבטל מן העולם. ולכן, האות ש', שיש בה שלשה קוים, שהם כנגד האבות הקדושים, היא הניצוץ הקדוש המחיה את קליפת שקר. וכן, כך הדבר גם באותיות של רשע - האות ש' שבאמצע היא הניצוץ הקדוש, הנותן את החיות לפוחות הרשע. ומוסיף ואומר ה"בני יששכר", שכאשר יגיע זמן התיקון השלם, בגאולה הקרובה, יוציא הקב"ה את הניצוץ הקדוש - את האות ש' מאותיות רשע - וישארו אותיות רע, בלי שום ניצוץ קדוש, ואז יבטל אותו רע ויעבור מן העולם. וזהו שכתוב (ישעיה ג, יא): "אוי לרשע רע, כי גמול ידיו יעשה לו". כלומר אוי לרשע, כיון שכאשר תסתלק ממנו האות ש', המחיה אותו, וישארו אותיות רע - "גמול ידיו יעשה לו" - יקבל כגמולו, ותיכף יבטל הוא ויעלם מן העולם. וזהו שאמר דוד המלך (תהילים ג, ח): "שני רשעים שברת" - ה' יוציא מהרשע את האות ש', את כח הקדושה שבאותה הקליפה, ואז יבטל הרשע מן העולם, ולא יוכל להזיק לנו. ועוד אומר דוד המלך (שם קכד, ו): "ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם" - שלא נתננו טרף לאות ש' של הרשע, שהיא המחיה אותם (=את כוחות הרשע), ונותנת לרשע כח להזיק לנו.

ועתה בא וראה כי כאשר מסתלקת האות ש' מן המלה שקר, ישארו אותיות "רק", וכאשר מסתלקת האות ש' מן המלה רשע נשארו אותיות רע. וזהו שכתוב בתורה על דור המבול (בראשית ו, ה): "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבת לבו רק רק על כל היום".

כיון שראה הקב"ה שנסתלקו שתי ה-ש' מן המלים שקר ומן רשע, ונשארו אותיות "רק רע", בלי ה-ש' (שהיא למעשה הניצוץ הקדוש המחיה אותם), אם כך אין תקנה שיחזרו בתשובה, כיון שאין ניצוץ קדוש בתוכם, ויש "רק רע כל היום". ולכן נאמר בהמשך "ויאמר ה' אמהה (=אשמיד) את האדם...". ומיד הביא עליהם את המבול. ועתה מובן היטב מה שדרש ר' אליעזר: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ויראו ממך" - אלו תפילין שבראש - כי אותם עמי הארץ יראים ומפחדים מאיתנו בגלל התפילין שבראש. שהרי, בתפילין אלו יש שתי אותיות ש' על ה"בית", שבאמצעותן יש לישראל את הכח להוציא את שתי ה-ש' מכוחות הטומאה - השקר והרשע - שהן כאמור החיות של קליפות אלו. ועל-ידי כך הם (=עמי הארץ, הגויים) יבטלו מן העולם - ולכן הם פוחדים כל-כך מהתפילין של הראש.

ומעתה יאיר לנו מה שכתוב בגמרא "בקש עוג להוציא את ההר מעל ראשו, ונמשכו שיניו לצד זה ולצד זה, ונכנסו לתוך ההר, ולא היה יכול להוציאם". שכן, בזכות שישראל מניחים תפילין בקדושה ובמחשבה טהורה, האיר הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, את שתי השיניו (=אותיות ה-ש') שיש בתפילין של ראש בני ישראל (וזהו "ונמשכו שיניו לצד זה ולצד זה" שנמשכו ויצאו מהקליפות שתי אותיות ש' של שקר ורשע), ועל-ידי כך יצא כל כוחו וחיותו של עוג מלך הבשן, וממילא יכול היה משה להכניע את עוג, ולהורגו בגרון שפידו.

וזהו שאמר דוד המלך (תהילים קיט, סב): "שש (=שמת) אנכי על אמרתך". כלומר, את שתי אותיות ה-ש' (שש), שאנו מוציאים מכוחות הרשע (=מהקליפות שקר ורשע), אנו עושים זאת בשמחה, כי אין לה שמחה גדולה מזו - בכך שאנו מוציאים את החיות והקיום של אותן הקליפות, ומבטלים את כוחות הרשע מהעולם. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן).
"מדבר שקר תרחק..."

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב הלא הוא "סניגורם של ישראל" חזר פעם בצהרי תשעה באב מבית הכנסת, לאחר תפילת שחרית ואמירת קינות. והנה ראה באחד מרחובות העיר אדם מישראל, היושב על מרפסת ביתו ואוכל להנאתו בריש גלי. התקרב הצדיק אל האיש ואמר לו בלחשיה: ר' יהודי, ודאי נתעלם ממך, משום מה, שתשעה באב היום! כלל וכלל לא - ששע האיש את דברי הרבי, תוך כדי לעיסת מאכלו. ושקמ אינד יודע, שתשעה באב הוא יום צום בגזירת נביאים קדמונים? - חזר ושאל רבי לוי יצחק. עוד בהיותי ילד למדוני ב"חדר", שנביאים אחרונים קבעו צום בתשעה באב, כזכר לחורבן בית המקדש - השיב האיש בחינך ערמומי.

אני מניח אפוא - הוסיף וטען הצדיק - שאינד בקו הבריאות, ולכן הרופאים אסרו עליך לצום היום! הלואי שאהיה בריא כל הימים כמו שאני בריא היום! - קרא האיש בנימה של חוצפה, ובמבט שובבני כלפי הרב הצדיק מברדיצ'ב. נפנה רבי לוי יצחק מן האיש הסועד, נשא את שתי עיניו הלחות כלפי מעלה, וקרא בהתרגשות: רבונו של עולם! הבט משמים וראה, עד להיכן מגיעה מידת האמת, הטבועה בלבו של כל אדם מישראל! הנה יהודי פשוט זה, נוח לו לעשות עצמו עובר עבירה, ובלבד שלא להוציא חלילה מפיו דבר שקר... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל רִדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" (איכה א', ג')

בַּיָּמִים אֵלוּ שֶׁל הַחֲרָבָן, וְכַדֵּי לְעוֹרֵר אֶת לְבָנוּ לְהִשְׁתַּוְּקֵק לְבַנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל-יָדֵי כֹּךְ לְקָרֵב אֶת הַגְּאוּלָּה, הִבָּה נִתְּבוֹנָן בְּמִצְוֹת בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ – "וְעִשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" הִנֵּה עַל הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (סוּטָה יו'): "דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שָׁזְכוּ – שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם (יה), לֹא זָכוּ – אֵשׁ אוֹכְלָתָן". וּפְרַשׁ רִש"י זצ"ל: "שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם – שְׁהָרֵי חֶלֶק (הַקַּב"ה) אֶת שְׁמוֹ, וְשִׁכְנוּ בֵּינֵיהֶן: יוֹד בְּאִישׁ ו-ה"א בְּאִשָּׁה. לֹא זָכוּ – אֵשׁ אוֹכְלָתָן – שֶׁהַקַּב"ה מְסַלֵּק שְׁמוֹ מִבֵּינֵיהֶן, וְנִמְצָאוּ אֵשׁ וְאִשׁ" (אִישׁ אִשָּׁה). וַיֵּשׁ לֹמֵר, שְׁאֵת עֲנִיָּן זֶה שֶׁל אִישׁ וְאִשָּׁתוֹ, אָנוּ מוֹצְאִים גַּם אֲצֵל יִיחוד הַקַּב"ה עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא (=הִיחוד) כְּדַמְיוֹן אִישׁ וְאִשָּׁה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיה סה, ה'): "(כ)מְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה יִשִּׁישׁ עֲלֶיךָ אֶלְהֶיךָ". וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִתָּן תוֹרָה (שְׁמוֹת יט, יז): "וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאָת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְּיָצְבוּ בַּתַּחֲתִית הַהָר". וּפְרַשׁ רִש"י זצ"ל בְּשֵׁם הַמְּכִילֵתָא: "לְקִרְאָת הָאֱלֹקִים – מְגִיד שֶׁהַשְּׁכִינָה יֵצְאָה לְקִרְאָתָם כְּחֲתָן הַיּוֹצֵא לְקִרְאָת כְּלָה". וְהִנֵּה, מִהַפְּסוּק "וַיִּתְּיָצְבוּ בַּתַּחֲתִית הַהָר", לְמַדּוּ חוֹז"ל (שְׁבַת פּח), שְׁכָפָה הַקַּב"ה עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל) הָרַ כְּגִיגִית (=הַעֲמִיד אֶת הָהָר עֲלֵיהֶם). וּפְרָשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים, שְׁזוּהוּ עֲנִיָּן הַחוּפָה שֶׁעָשָׂה הַקַּב"ה לְכְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וְאַחֵר-כֵּן קִדְּשָׁם הַקַּב"ה כְּחֲתָן הַמִּקְדָּשׁ אֶת הַכְּלָה, עַל-יָדֵי שְׁנֵתָן לָהֶם אֶת שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית. וְלָכֵן אָנוּ מְבָרְכִים בְּבִרְכַּת הָאִירוּסִין: "מִקְדָּשׁ עָמוּ יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי חוּפָה וְקִידוּשִׁין". דְּהֵינּוּ, הַקַּב"ה קִדְּשׁ אֶת עָמוּ יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי חוּפָה, שֶׁהִיא כְּפִית הָהָר כְּגִיגִית עֲלֵיהֶם, וְאַחֵר-כֵּן עַל-יָדֵי קִידוּשִׁין, שֶׁהוּא עֲנִיָּן מִתָּן תוֹרָה וְשְׁנֵי לוחות הַבְּרִית.

וְרֵאוּי לְהִבְיָא כְּאֵן אֶת דְּבָרֵי הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", הָאוֹמֵר, שְׁכַפְּאֵשׁ אוֹמֵר הָאִישׁ לְאִשָּׁה "הָרֵי אֶת מִקְדָּשְׁתִּי לִי", הָרֵי הוּא מִקְדָּשׁ וּמִיחוד אוֹתָהּ רַק לוֹ בְּלָבָד, וְלֹא לְשׁוּם אָדָם אַחֵר בְּעוֹלָם. וְלָכֵן, אִם הִחֲתָן אֵינוֹ אוֹמֵר אֶת הַמְּלָה "לִי" – אֵין הַכְּלָה מִקְדָּשְׁתָּהּ. וְכֹךְ עָשָׂה גַם הַקַּב"ה. כְּאִשְׁרֵי חָנוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הָרַ סִינַי, אָמַר לָהֶם ה': "וְהֵייתֶם לִי סְגֻלָּה (=מִיּוֹחָדִים) מִכָּל הָעַמִּים", וּבִתְיַבָּה "לִי" קִדְּשׁ וַיַּחֲד אֶת יִשְׂרָאֵל רַק לוֹ מִכָּל הָעַמִּים. וַיִּדּוּעַ מָה שֶׁאִמְרוּ חוֹז"ל (ויקרא רבה ב, ב'): "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר (בו) 'לִי' – אֵינוֹ זֶה לְעוֹלָם – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא לְעוֹלָם הַבָּא". וְלָכֵן נִמְצָא, כִּי מָה שֶׁקִּדְּשׁ הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה "לִי", הִיָּה כְּדִי שֶׁהַקִּידוּשִׁין יִתְקַיֵּמוּ לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. וְזוּהוּ מָה שֶׁאָנוּ מִתְּפַלְּלִים אֵלָיו יַתְּבַרֵךְ "עָשֵׂה לְמַעַן קִידוּשְׁתָּךְ" – לְמַעַן הַקִּידוּשִׁין שֶׁקִּדְּשָׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שֶׁמָּה שֶׁקִּדְּשׁ הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה "לִי", הוּא מְשׁוּם שֶׁבְּמִלָּה זֶה נִרְמַז יְחוד הַקַּב"ה עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. שְׁכֵן הָאוֹת ל' הִיא הָאוֹת הַגְּבוּוּהָ מִבֵּין כָּל כָּב' הָאוֹתִיּוֹת, כְּדִי לֹמֵר: "כִּי גְדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד". (וְכֵן, הָאוֹת ל' גַּם רוֹמֶזֶת בְּצוּרְתָהּ עַל שְׁמוֹ שֶׁל ה' יַתְּבַרֵךְ. שְׁכֵן, הָאוֹת ל' מוֹרְכֶכֶת מִהָאוֹת כ', וּמִהָאוֹת ו' עַל גְּבֵה, שֶׁהֵם בְּגִימְטְרִיָּה 26 – שֵׁם "הוֹיָה" בְּרוּךְ הוּא). לְעוֹמֵת זֹאת, הָאוֹת ל' הִיא הַקְּטָנָה מִבֵּין כָּל כָּב' הָאוֹתִיּוֹת, וְהִיא רוֹמֶזֶת עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַּת "הַמְּעַט מִכָּל הָעַמִּים". נִמְצָא, שֶׁהַחֵיבּוּר בֵּין הָאוֹת ל', הָרוֹמֶזֶת כְּאִמּוֹר לַה' יַתְּבַרֵךְ, לְבֵין הָאוֹת ל', הָרוֹמֶזֶת לְיִשְׂרָאֵל, מוֹרָה עַל זִיוּג הַקַּב"ה עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְעַתָּה, בֹּא וְרֵא, שֶׁהַמְּלָה "יִשְׂרָאֵל" עֲצָמָה מוֹרָה עַל יְחוד כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עִם הַקַּב"ה. שְׁכֵן, הָאוֹת ל' בַּתְּחִילַת הַמְּלָה (יִשְׂרָאֵל) רוֹמֶזֶת עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר בְּבַחֲיַנַּת "הַמְּעַט מִכָּל הָעַמִּים". וְאֵילוּ הָאוֹת ל' בְּסוֹף הַמְּלָה, שֶׁהִיא הַגְּבוּוּהָ מִבֵּין כָּל כָּב' הָאוֹתִיּוֹת, רוֹמֶזֶת לְשְׁמוֹ שֶׁל ה' יַתְּבַרֵךְ, שֶׁהוּא "כִּי גְדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד". וּבֵין שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת נִמְצָאוֹת הָאוֹתִיּוֹת אֲרֶשׁ. וְזֹאת, כְּדִי לֹמֵר לָךְ שֶׁהוּא יַתְּבַרֵךְ אֲרֶשׁ אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי חוּפָה וְקִידוּשִׁין (ב.צ.). עַל-פִּי הָאִמּוֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין אֶת הַכְּתוּב בְּמִדְרָשׁ (תְּנִי דְבִי אֵלֵיהּ יו'): "פִּינֵן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּשִׂמְחָה, וְאָמְרוּ 'כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע', מִיָּד אָמַר הַקַּב"ה לְמוֹשֶׁה, שִׁיאֲמַר לְיִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ לוֹ מִשְׁכָּן,

שנאמר: 'דבר אל בני ישראל...ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'. וצריכים אנו להבין מדרש זה. וכי מה הקשר בין מה שקבלו ישראל את התורה, ואמרו "נעשה ונשמע", לבין מצות בנין בית המקדש (ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם)?

אלא, כאמור, במעמד הר סיני קדש הקב"ה את ישראל על-ידי שנתן להם את התורה. ולכן, כמו שהחזן מתחיל עם הכלה לאחר החופה בבית אחד, כך רצה הקב"ה להתחיל עם ישראל בבית המקדש, ולהשרות את שכנתו עליהם. ולפי זה מבוארת היטב פונת המדרש: "כיון שקבלו ישראל על מלכות שמים בשמחה, ואמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע' - נמצא, שישראל קבלו ברצון את הקידושין של הקב"ה, ונתקדשו כביכול אליו, יתברך שמו. ולכן "מיד אמר הקב"ה למשה, שיאמר לישראל שיעשו לו משכן, שנאמר 'דבר אל בני ישראל...ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'. שכן, הקב"ה (=החזן) רצה להשלים את הייחוד עם כנסת ישראל (=הכלה) בבית אחד (=בית המקדש), כדי להשפיע על כנסת ישראל (=הכלה) את שכנתו.

ולכן, כמו שתקנו חז"ל ("המאיר" כתובות מג), ש"כל מעשה ידיה של אשה לבעלה" (=כל מה שעושה האשה, צריך להיות לכבוד בעלה), כן ראוי לכנסת ישראל, שהם בבחינת אשה, ליחד כל מעשיה לבעלה, הוא הבורא יתברך שמו ויתעלה, ולכן אמרו חז"ל (אבות ב, יב): "וכל מעשיך יהיו לשם שמים".

ומעתה יובן ענין מה שצוה הקב"ה: "ועשו לי מקדש". כי כמו שמצינו אצל איש ואשה, שאם זכו שכנה ביניהם, כן אם זכו ישראל להיות בבחינת אשה נאמנה לבעלה (=הקב"ה), אז שכנה ביניהם, כמו שכתוב "ושכנתי בתוכם" - שהקב"ה משרה שכנתו בתוך ישראל. ובזה נבין, כי כמו שאיש ואשה זכו - שם יה' ביניהם, כך ישראל שם ה' עליהם כמו שכתוב (בפרשת פינחס): "חונך משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלאי לחזון משפחת החזרונג... ופרש רש"י: "הטיל הקב"ה שמו עליהם - ה"א מצד זה, ויו"ד מצד זה - לומר: מעיד אני עליהם, שהם בני אבותיהם. וזהו מה שמפורש על-ידי דוד (תהלים קכב): 'שבטי יה עדות לישראל'. השם הזה (=יה) מעיד עליהם (שהם מתיחסים) לשבטיהם".

ולכן, לאחר שחטאו ישראל ובגדו בה' יתברך, כמו שכתוב: "אכן בגדה אשה מרעה, כן בגדתם בי בית ישראל נאם ה'", על-כן נסתלקה השכנה מהם (שם יה), ונשרף בית המקדש, וכמו שכתוב (איכה ד, יא): "ויצת אש בציון ותאכל יסודתיה", כי לאחר סילוק "יה" מאיש ומאשה - נשאר אש אש, בבחינת "לא זכו - אש אוכלתן". אולם, צריכים אנו לדעת, כי גם עתה, בגלות המרה, נתן לנו הקב"ה מעין בית מקדש "בזעיר אנפין", ושם משרה הוא יתברך שכנתו - ואלו הם בתי כנסיות ובתי מדרשות, ששם מתפללים ישראל ועוסקים בתורה, כמבואר בגמרא (מגילה כט): "ואהי להם למקדש מעט. אמר רבי יצחק: אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל". כי, כמו שהשרה הקב"ה את שכנתו בבית המקדש בין שני הכרובים שעל הארון, ששם מונחים לוחות הברית, כך משרה הקב"ה את שכנתו במקום שעוסקים בתורה ובתפילה. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "הבו לכם אנשים חכמים ונבנים..." (סיפור אמיתי)

קבוצת חברים הוזמנו לביקור אצל אחד מחבריהם, שעשה שינוי רוחני, או כמו שאומרים בשפה שלנו - "חזר בתשובה". כאשר הגיעו לביתו, הגיש להם אותו חוזר בתשובה אבטיחים לאכול, ולאחר מכן חזר למטבח כדי להכין מטעמים נוספים. אמרו החברים, מן הסתם הוא רוצה שנברך על האבטיח, אז מה מברכים על אבטיח? התפתח ביניהם דיון. אחד אמר: "נראה לי שברכתו 'בורא פרי העץ', הוא הרי גדל על שיח...". השני אמר: "נראה לי שברכתו 'בורא פרי האדמה'". ואילו השלישי אמר להם: "חבל על הויכוח! אני בטוח במאת האחוזים שברכתו 'שהכל נהיה בדברו'. תסמכו עלי!". "למה אתה כל-כך בטוח בעצמך?" - שאלו אותו.

תוך כדי הויכוח הגיע בעל הבית/החוזר בתשובה, ומיד הקיפוהו ושאלו אותו, מה מברכים על האבטיח? ענה להם: "בורא פרי האדמה". ענה לו השלישי: "מה פתאום?! צריך לברך 'שהכל נהיה בדברו'! על אחריותי!". שאלו אותו כלם, על מה ומהיכן הביטחון הגדול הזה? אמר להם: "תשמעו את הסיפור הבא ותבינו. שרתתי בשריון בזמן מלחמת יום הכיפורים. היינו על הטנק, וקבלנו פקודה להפציץ כל טנק מצרי. לפתע הוקפנו בעשרות טנקים מצריים, והמצב היה נראה אבוד. כמעט כל הטנקים שלנו הושמדו. לפתע שאל מפקד הפלוגה בקשר, האם מישהו מהחילים יודע בעל-פה איזו תפילה של דתיים? שכן, המצב אנוש, אולי זה יעזור...אף אחד לא ידע. פתאום קם אחד החילים ואמר: 'כשאני מבקר את סבי, הוא תמיד נותן לי שוקולד, ואומר לי לברך 'ברוך אתה...שהכל נהיה בדברו', כנראה שזו תפילה חזקה. את הברכה הזו אני מכיר, אולי זה יעזור...'. מיד אמר המפקד: 'חברה, כלם ביחד אומרים את הברכה. צעקנו כלנו 'ברוך אתה השם, אלקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו'! שמנו פגז בקנה, והפגז פגע בול!!". "יופי!!". אמר המפקד - "זה עובד!". ושוב, צעקנו כלם את הברכה, שמנו פגז, וקלענו! כך עשינו מספר פעמים...עד שהשמדנו את כל הטנקים המצריים!". "עכשיו תגידו לי" - אמר אותו בחור - "אם הברכה הזאת של 'שהכל נהיה בדברו' עבדה על טנקים, על האבטיח היא לא תעבוד?...". שבת שלום!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: דְּבָרִים (שַׁבַּת חֲזוֹן)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

עֲרַשׁ"ק ה' מִנְחָם-אֵב תִּשְׁע"ג (12.7.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:32 ר"ת 21:17

הַפְּטָרָה: "חֲזוֹן יִשְׁעֵיהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל רִדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" (איכה א', ג') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

אָנוּ מְצָאִים בַּיָּמִים שֶׁל **"בֵּין הַמְצָרִים"** – כא' (=21) הַיָּמִים שֶׁבֵּין שְׁבַעַת עֶשֶׂר בְּתִמּוּז לְבֵין תְּשַׁעַת בָּאָב, יָמִים שֶׁבֵּהֶם אָנוּ מֵתְאֲבָלִים עַל חֶרֶפְן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, בֵּין הַהִלְכוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁנִּזְכָּרוֹת בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (או"ח א' ס"ג) כְּתוּב: "רְאוּי לְכָל (אָדָם) יִרְא שָׁמַיִם, שִׁיְהֵא מִצָּר וְדוּאָג עַל חֶרֶפְן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ". וְאִם כֹּף כָּל הַשָּׁנָה, שְׁצָרִיכִים אָנוּ לְהַצְטַעַר וְלְדַאֵוֹג עַל חֶרֶפְן הַבַּיִת, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שֶׁבַּיָּמִים אֵלוֹ שֶׁל **"בֵּין הַמְצָרִים"** (ג' הַשְּׁבוּעוֹת מ–יז' בְּתִמּוּז, שְׂאֵז הוּבְקָעָה הַחֹמָה, עַד ט' בָּאָב, שָׁבוּ נִשְׂרָף בֵּית הַמִּקְדָּשׁ), שְׁרְאוּי לְכָל אָדָם הַמְּכוֹנֶה "יִשְׂרָאֵל" לְדַאֵוֹג וְלְהִתְאָבֵל עַל חֶרֶפְן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְעַל גְּלוֹת הַשְּׁכִינָה.

וְהִנֵּה, עַל ג' הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל **"בֵּין הַמְצָרִים"**, שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר כֹּא' (=21) יָמִים, שׁוֹאֲלִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: הֲרִי, כִּפְאֶשׁר נִסְפּוֹר אֶת הַיָּמִים הַלְלוּ, מ–יז' בְּתִמּוּז וְעַד ט' בָּאָב, נִרְאָה, שֶׁבְּשִׁלְשַׁת הַשְּׁבוּעוֹת הַלְלוּ יֵשׁ כַּב' (=22) יָמִים, וְלֹא כֹא' (=21) יָמִים. אִם כֹּף, כִּפְאֶשׁר חו"ל עוֹסְקִים בַּיָּמִים אֵלוֹ שֶׁל **"בֵּין הַמְצָרִים"**, מְדוּעַ הֵם מְצַיְנִים שְׁיָמִים אֵלוֹ הֵם כֹּא' (=21) יָמִים בְּלִבָּד?

(לְהֵלֵךְ מִקּוֹמוֹת שֶׁבֵּהֶם חו"ל מְצַיְנִים שְׁשִׁלְשַׁת הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל **"בֵּין הַמְצָרִים"** הֵם כֹּא' (=21) יָמִים בְּלִבָּד: ב"שֶׁעַר הַכּוֹנּוֹת" לְרַבְּנוּ הָאֵרִיז"ל, שֵׁם הוּא כּוֹתֵב: "עֲנִין **בֵּין הַמְצָרִים** וְהֵם כ"א יָמִים שֶׁבֵּין יז' תִּמּוּז עַד תְּשַׁעַת בָּאָב". וְכֵן כּוֹתֵב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (וְאַתְחַנֵּן אוֹפֵן קו'): "וְלֹא נִתְּנָה לוֹ, רַק כ"א יוֹם **בֵּין הַמְצָרִים**". וְכֵן רש"י כּוֹתֵב עַל דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ (א', יא'): "וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי לֵאמֹר מָה אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ? וְאָמַר מִקָּל שֶׁקָּד אָנִי רֹאֶה. הַשֶּׁקֶד הַזֶּה הוּא מִשְׁעַת חֲנִיטָתוֹ עַד גְּמַר בִּישׁוּלוֹ עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם, כְּמִנְיַן הַיָּמִים שֶׁבֵּין שְׁבַעַת עֶשֶׂר בְּתִמּוּז שָׁבוּ הוּבְקָעָה הָעִיר לְתִשְׁעַת בָּאָב שָׁבוּ נִשְׂרָף הַבַּיִת". הֲרִי לָנוּ דְּבָרִים מְפוֹרָשִׁים, שְׁיָמֵי **"בֵּין הַמְצָרִים"** נִחְשָׁבִים כֹּא' (=21) יָמִים, וְהֲרִי לְפִי הַסְפִּירָה כְּאִמּוֹר יֵשׁ כַּב' (=22) יָמִים...).

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהַטַּעַם הוּא שֶׁתְּשַׁעַת בָּאָב עֲצֻמוֹ אֵינוֹ נִכְלָל בַּיָּמִים שֶׁל **"בֵּין הַמְצָרִים"**, שֶׁהֲרִי הוּא נִקְרָא **"מוֹעֵד"**, כְּמִבּוֹאֵר בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (או"ח ס' תקנ"ב ס"ב): "אֵין אוֹמְרִים תְּחִינָה (=תְּחִנּוּן) עָרַב תְּשַׁעַת בָּאָב בְּמִנְחָה, מִשּׁוּם דְּאִקְרִי (=שֶׁנִּקְרָא) (תְּשַׁעַת בָּאָב) **"מוֹעֵד"**. וְכֵן מִבּוֹאֵר עוֹד שֵׁם (סִימָן תִּקְנ"ט): "אֵין אוֹמְרִים תְּחִנּוּן בְּתִשְׁעַת בָּאָב, וְאֵין נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם, מִשּׁוּם דְּמִקְרֵי **"מוֹעֵד"** (כְּמוֹ שֶׁכּוֹתֵב בְּאִיכָה (ט', טו'): "קִרְא עָלַי **מוֹעֵד"**).

אִם כֹּף, אָנוּ צָרִיכִים לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שֶׁכֵּן, אֵיךְ יוֹם תְּשַׁעַת בָּאָב, שֶׁהוּא יוֹם מֵר וְנִמְהָר, יוֹם **שְׂרִיפַת** בֵּית חֲזִינוּ/בֵּית מִקְדָּשְׁנוּ, נִקְרָא בְּשֵׁם **"מוֹעֵד"**, שְׂזֵה לְשׁוֹן חַג וַיּוֹם טוֹב?

וּבְאֵר הַרְה"ק פִּינְחָס מִקּוֹרֵיזִין, בְּסִפְרוֹ "אִמְרֵי פִינְחָס" (תְּשַׁעַת בָּאָב, סִימָן שִׁפְח'), שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ שֶׁתְּשַׁעַת בָּאָב נִקְרָא **"מוֹעֵד"** הוּא, שֶׁכֵּן מִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (ירושלמי, בְּרֻכּוֹת פָּרָק ה', ה"ד), שֶׁמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נוֹלָד בְּיוֹם תְּשַׁעַת בָּאָב. וְעוֹד מְצַיְנוּ בְּמִדְרָשׁ אִיכָה רַבָּה (ד', יד'), שֶׁבְּחֶרֶפְן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שִׁפְךְ הַקֵּב"ה אֶת חֲמָתוֹ עַל הָעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים, וְהִצִּיל בְּכַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה. עַל-כֵּן, מִצַּד אֵלוֹ – לִידַת הַמְשִׁיחַ וְהַצִּלַּת יִשְׂרָאֵל – נִקְרָא תְּשַׁעַת בָּאָב בְּתוֹאֵר **"מוֹעֵד"**.

וּכְדִי לְהִבִּין עֲנִין זֶה שֶׁל יָמֵי **"בֵּין הַמְצָרִים"** (שִׁישׁ בָּהֶם כֹּא' יָמִים) בְּיַתֵּר שְׂאֵת, הִבָּה נִקְדָּים לְהִבְיֵא מָה שֶׁכָּבֵר בְּאֵרְנוּ, ש–ג' הַשְּׁבוּעוֹת הַלְלוּ שֶׁל **"בֵּין הַמְצָרִים"** מְכּוֹנִים כְּנֶגֶד ג' הַמְשֻׁמְרוֹת שֶׁל הַלִּילָה, שֶׁבֵּהֶן בּוֹכָה וְשׁוֹאֵג הַקֵּב"ה עַל חֶרֶפְן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ג'): "שְׁלֹשׁ מְשֻׁמְרוֹת הָיוּ (=יֵשׁ) הַלִּילָה, וְעַל כָּל מְשֻׁמֵּר וּמְשֻׁמֵּר יוֹשֵׁב הַקֵּב"ה וְשׁוֹאֵג (מִצַּעַר) כְּאֵרִי, שְׁנֹאֲמַר: 'ה' מְמָרוֹם יִשְׂאָג, וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוּלוֹ, **שְׂאָג יִשְׂאָג** עַל נְוָהוּ (=עַל בֵּית מִקְדָּשׁוֹ הַחֶרֶב)... וְאוֹמַר: אוֹי לְבָנִים שֶׁבְּעוֹנוֹתֵיהֶם הַחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשִׁרְפַתִּי אֶת הַיְכָלִי וְהַגְּלִיתִים לְבֵין אוֹמוֹת הָעוֹלָם".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין, אֵיךְ לוֹמְדִים מִהַכְּתוּב, "ה' מְמָרוֹם יִשְׂאָג...עַל נְוָהוּ", שֶׁהַקֵּב"ה שׁוֹאֵג שֶׁלֹּשׁ שְׂאָגוֹת?

וּפָרַשׁ רַשׁ"י וְאָמַר: הִנֵּה, כְּתוּב "ה' מִמְרוֹם יִשְׂאֵג" – "יִשְׂאֵג" שְׂאֵגָה אַחַת. וּבְהַמְשֵׁךְ כְּתוּב: "שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נְוֹהוּ" – הִנֵּה, עוֹד שְׁתֵּי שְׂאֵגוֹת. הֲרִי לָנוּ שְׁלֹשׁ שְׂאֵגוֹת שֶׁהַקַּב"ה שׂוֹאֵג כָּל לַיְלָה בְּשֵׁלֶשׁ הַמְשָׁמְרוֹת. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִיָּן זֶה, מִדּוּעַ שׂוֹאֵג הַקַּב"ה כָּל לַיְלָה דּוֹקָא שְׁלֹשׁ שְׂאֵגוֹת, לֹא יוֹתֵר וְלֹא פָחוֹת? אֹמֵר עַל-כֵּן הַגָּאוֹן מוֹיְלֵנָא זִיע"א ("קוֹל אֱלֹהִיו", בְּרִכּוֹת, שָׁם): שְׁלֹשׁ הַשְּׂאֵגוֹת שֶׁשׂוֹאֵג הַקַּב"ה הֵם עַל שְׁלֹשׁ חֲרָבְנוֹת: 1. עַל חֲרָבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה, שְׂאִין הַקַּב"ה נִכְנָס לָשֵׁם בְּזִמְן הַגְּלוּת (כַּמְבוֹאֵר בַּגְּמָרָא (תַּעֲנִית ה'): "אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא אָבּוּא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה, עַד שְׂאָבּוּא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה"). 2. עַל חֲרָבַן וּשְׂרִיפַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַטָּה 3. וְעַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל בְּנִיּוֹ בֵּין אוֹמוֹת הָעוֹלָם. וְזֶהוּ שְׂכַתּוּב: "שְׁלֹשׁ מְשָׁמְרוֹת הוּי(=יש) הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל מְשָׁמֵר וּמְשָׁמֵר יוֹשֵׁב הַקַּב"ה וְשׂוֹאֵג כַּאֲרִי וְאֹמֵר... אוֹי לְבָנִים שֶׁבְּעוֹנוֹתֵיהֶם הַחֲרָבְתִי אֶת בֵּיתִי וְשִׂרְפַתִּי אֶת הַיְכָלִי וְהַגְּלִיתִים לְבֵין אוֹמוֹת הָעוֹלָם". שְׂאֵגָה אַחַת הִיא עַל ש"פ... הַחֲרָבְתִי אֶת בֵּיתִי" – זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה. שְׂאֵגָה שְׁנִיָּה הִיא עַל ש"פ... שִׂרְפַתִּי אֶת הַיְכָלִי" – זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַטָּה. וְשְׂאֵגָה שְׁלִישִׁית הִיא עַל בְּנֵי, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, ש"פ... הַגְּלִיתִים לְבֵין אוֹמוֹת הָעוֹלָם", בְּעַת הַחֲרָבַן. הֲרִי, שְׁלֹשׁ שְׂאֵגוֹת שֶׁהַקַּב"ה שׂוֹאֵג כַּאֲרִי כָּל לַיְלָה בְּשֵׁלֶשׁ הַמְשָׁמְרוֹת.

הִנֵּה כִּי כֵן, מְבוֹאֵר הַיֵּטֵב, כִּי מִפְּיֹן שְׁגָרְמָנוּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, לְשֵׁלֶשׁ חֲרָבְנוֹת – חֲרָבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה, חֲרָבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַטָּה, וְגְלוּת יִשְׂרָאֵל בֵּין אוֹמוֹת הָעוֹלָם – אֲשֶׁר כְּנִגְדָם שׂוֹאֵג הַקַּב"ה שְׁלֹשׁ שְׂאֵגוֹת כַּאֲרִי בְּשֵׁלֶשׁ מְשָׁמְרוֹת שֶׁל לַיְלָה – עַל-כֵּן חֲבִיבִים אֲנַחְנוּ לְהִתְאַבֵּל בְּשֵׁלֶשׁת הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל יָמֵי בֵּין הַמְצָרִים, וְגַם לְהַפְטִיר בְּשַׁבָּתוֹת "ג' דְּפוּרְעָנוּתָא" (=שְׁלֹשׁ הַפְטָרוֹת הָעוֹסְקוֹת בְּפוּרְעָנוּת), כְּדִי לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלִימָה, הַמְקַרְבֵּת אֶת בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, וְגֵאוּלַת יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הָאוֹמוֹת. (הַמְשָׁךְ הַמְאֲמָר בְּהַרְחֵבָה בְּאֵתֵר "בְּנֵי צִיּוֹן")

"אָבָא שְׁבַשְׁמִים אֵין לָנוּ אָב אַחַר מַלְבָּדָךְ"

בַּסֵּפֶר "חִישׁוּקֵי חֲמַד" מוּבָא סִפּוּר נִפְלָא שִׁישׁ בּוּ כְּדִי לְלַמְדָנוּ, שְׁעַל כָּל צָרָה (שְׁלֹא תְבוּא חֲלִילָה) יֵשׁ לְהָרִים רֹאשׁ לְשָׁמַיִם וְלְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ לְפָנָי מִי שְׂאֲמַר "וְהָיָה הָעוֹלָם", שִׁישׁוּעֵנוּ. שְׁכֵן, "אֵין לָנוּ עַל מִי לְהִישָׁעֵן, אֲלֵא עַל אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים". וְהַמַּעֲשֵׂה שֶׁהָיָה כֵּן הָיָה: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה הַגָּאוֹן רַבִּי יִשְׁעִיָה בְּרַדְקִי זצ"ל אֶת דְּרָכּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יַחַד עִם בְּנֵי וּבְתוֹ, עֲמָדָה עֲלֵיהֶם רוּחַ סַעְרָה וּסְפִינָתָם נִשְׁבְּרָה, וְכָל הַשְּׁלֹשָׁה הוּטְלוּ אֶל הַמַּיִם. מִיַּד הוֹרָה רַבִּי יִשְׁעִיָה לְשָׁנֵי יְלָדָיו לְעִלוֹת עַל גְּבוּ, וְכֵן הִחַל לְשַׁחוֹת עִמָם לְעֵבֵר הַחוּף. כַּעֲבוּר מִסְפָּר שְׁעוֹת שֶׁל שְׁחִיָּה, הִרְגִישׁ רַבִּי יִשְׁעִיָה שְׂאִין לוֹ כַּח יוֹתֵר לְשִׂאת אֶת שְׁנֵיהֶם, וְאִם יִמְשִׁיךְ כֵּן יִטְבְּעוּ שְׁלוֹשָׁתָם. הוּא יָדַע אֶת הַהֲלָכָה שְׁקוּבְעַת בְּמַקְרָה כְּזֶה, כִּי הַצֵּלַת הַבֵּן קוֹדֶמֶת לְבַת (שְׁכֵן הָאִישׁ חַיֵּב יוֹתֵר בְּמִצּוֹת). לְפִיכָךְ, עִם כָּל הַקוֹשִׁי שֶׁבְּדַבָּר, הַשְּׁלִיט רַבִּי יִשְׁעִיָה אֶת הַמּוֹחַ עַל הַלֵּב, וְאָמַר לְבָתּוֹ בְּצַעַר רַב, כִּי הַהֲלָכָה קוּבְעַת שֶׁהִיא צָרִיכָה לוֹתֵר. הַחֲלָה הִילָדָה לְבָכוֹת, וְגַם רַבִּי יִשְׁעִיָה בָכָה עִמָּה, אֲבָל אֵין לוֹ כָּל בְּרִירָה אַחֲרַת, כּוֹחוֹתָיו אִפְסוּ זֶה מִכְּבָר, וְהוּא הִחַל מְשַׁחֲרֵר אֶת אַחֲזִיתוֹ בְּבֵתוֹ הַקְּטָנָה. אֲבָל הַבַּת אַחְזָה בּוּ חֲזֹק חֲזֹק, וְהִחֲלָה צוּעֵקַת בְּכָל כּוֹחָה: "אָבָא שְׁלִי אַתָּה! אֵין לִי אָבָא אַחַר, לָמָּה אַתָּה עוֹשֶׂה לִי כִכָּהוּ?" כַּאֲשֶׁר שָׁמַע רַבִּי יִשְׁעִיָה אֶת זַעֲקַת בָּתּוֹ, לֹא עָמַד לוֹ לְבוּ, וְהוּא הִחֲלִיט לְהִתְאַזֵּר בְּשִׂאֲרֵי כּוֹחוֹתָיו, וּלְנִסּוֹת בְּכָל כּוֹחוֹ לְהִגִּיעַ אֶל הַחוּף. הוּא צוּה אֶת בָּתּוֹ לְאַחוּזוּ בּוּ שׁוּב חֲזֹק, וּבְעֲצָמוֹ לֹא יָדַע בְּאִיזָה כַּח הוּא מְמַשִּׁיךְ לְשַׁחוֹת כְּשִׂי לְדָיו עַל גְּבוּ. בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבָר, בְּדֶרֶךְ עַל-טְבָעִית, בְּכַח לֹא לוֹ, הִגִּיעַ אֶל הַחוּף, וּמִיַּד הִתְעַלְפָה. כַּאֲשֶׁר הִתְעוֹרֵר מִעַלְפוֹנוֹ, פָּנָה הָאָב לְבָתּוֹ, וְאָמַר לָהּ: "בָּתִּי, אֲנִי רוּצָה שֶׁתִּזְכְּרִי לְאוֹרֶךְ כָּל הַחַיִּים אֶת שְׁעֵבֵר עֲלִינוּ בָּיִם. אֶת יוֹדְעַת שְׁכַאֲשֶׁר אִמְרַתִּי לָךְ לְהַחֲלִישׁ אֶת אַחֲזִיתְךָ מִגְּבִי, הִיָּה הַדְּבָר קָשָׁה לִי יוֹתֵר מִכָּל, אֶת בְּכִיתִי, וְאֲנִי בְּכִיתִי חֲזֹק יוֹתֵר, אֲבָל לֹא הִיָּתָה לִי כָּל בְּרִירָה. וּבְכָל זֹאת כְּשִׁצְעַקְתָּ אֵלַי, "אָבָא שְׁלִי אַתָּה! אֵין לִי אָב אַחַר מַלְבָּדָךְ!", נִאֲזַרְתִּי בְּכוֹחוֹת מַחוּדְשִׁים, וּלְבָסוּף, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, הִצְלַחְנוּ לְהִגִּיעַ אֶל הַחוּף. בָּתִּי, אֲנִי אֲמַצִּי כָּלֵל זֶה לְתַמִּיד! וְאִם תִּקְלָעִי פַעַם לְצָרָה, חֲלִילָה, אֵל תִּתְיַאֲשִׁי, אֲלֵא תִפְנִי אֶל אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים בְּבִכִּי, וְתִגִּידִי לוֹ כְּפִי שְׂאֲמַרְתִּי לִּי: "אֵין לִי אָבָא אַחַר מַלְבָּדָךְ, חוֹשָׁה לְעוֹזְרַתִּי", וְאִזּוֹ תִגְלִי שְׂאֲכֵן יֵשׁ לָךְ אָבָא שְׂמִצִּיל אוֹתְךָ, כִּי הוּא כָּל יָכוֹל, וּמְסוּגָל לְהוֹשִׁיעַ אוֹתְךָ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פרשת השבוע: דברים (שבת חזון)

כניסת השבת: 19:19

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ג (12.7.13)

יציאת השבת: 20:32 ר"ת 21:17

הפטרה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

חזו"ל אמרו בגמרא (ברכות ו'): כל המשמח חתן וכלה...כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים.

מבואר בדברי חזו"ל, שעל-ידי מצות "פרו ורבו" מקרבים את הגאולה, כפי שאומרת הגמרא (גי' יג'): "אין בן דוד בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף". ופרש רש"י, שיש בשמים אוצר נשמות, ושמו "גוף", (ורק כשיכלו (=יגמרו) כל הנשמות באוצר נשמות זה, הנקרא "גוף" - יבוא המשיח).

ולכן, בעת הזיווג, צריכים החתן והכלה לכוון להוליד ולהוריד לעולם הזה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף" - כדי שיכלו (=יגמרו) כל הנשמות באוצר "גוף", ועל-ידי כך יחישו את ביאת משיח בן דוד. וזהו שכתוב בגמרא: "אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין (בבית דין של מעלה), אומרים לו...עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה?".

ויש לומר, שבבית דין של מעלה, סמכו את שתי השאלות הללו אחת לשניה, כדי לומר לנו, שתכלית מצות "פרו ורבו" היא לקרב את הגאולה, על-ידי שיוורידו החתן והכלה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף". ומכאן נמצא, ששתי השאלות ("עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה?") קשורות זו בזו בקשר אמיץ. שכן, על-ידי שעוסקים בפריה ורביה, מחישים את הישועה והגאולה.

ועל-כך אנו מברכים בשבע הברכות של החתן והכלה: "ברוך אתה ה' משמח ציון בבניה". שהרי, לכאורה צריכים לשאול, מה לחתן ולכלה ולברכה זאת? וכי מה הקשר בין שמחת ציון (=ירושלים), לבין שמחת החתן והכלה?

אלא, לפי מה שבארנו יש שמחה בציון (=ירושלים), בעבור בניה, העוסקים בפריה ורביה, כדי להוציא נשמות יקרות מאוצר "גוף" - היות ועל-ידי כך הם מקרבים את הגאולה לציון/לירושלים.

וראוי להוסיף מה שכתב המקובל האלקי הקדוש רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל הי"ד, על-פי מה שכתב המקובל מנחם ציוני, כי על מצחו של משיח בן דוד, חקוק השם "כדת", שהוא בגמטריה "משיח בן דוד". ולפי זה יש לומר, שמטעם זה אומר החתן לכלה "הרי את מקדשת לי, בטבעת זו, פדת משה וישראל" - דוקא "פדת" - כדי לרמוז שעל-ידי שהאיש מקדש את האשה, כדי לקים מצות "פרו ורבו" להוליד בנים ובנות, הנה על-ידי זה הם מוציאים נשמות מאוצר "גוף", ומקרבים את הגאולה, שאז יבוא "משיח בן דוד", שהוא בגמטריה "כדת". במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהבלו" (ירמיה ב' ה')

על הכתוב בהפטרה שקראנו השבת: "כה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי", אומרים חזו"ל, כמה חמור הוא הריחוק מהקב"ה. שכן, צריך לדעת, שכאשר ישראל הולכים נגדו יתברך, ועושים חלילה עבירות ומעשים לא טובים, הם מפרידים את הקשר והדבקות האיתנה שלהם מהקב"ה. ולכן, כמה חשוב הוא ללכת בדרכיו, ולהיות דבוק בו יתברך, כי הוא הנותן לנו את הכח ואת החיים, כפי שכתוב (דברים ד' ד'): "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".

ועל משמעות הקשר והדבקות של ישראל לאביהם שבשמים נוכל להבין מהתיבות "ישראל" ו"אלהים", שהם מתחברים ומשתלבים זה בזה, וניתן לקרוא אותם גם מלמעלה למטה.

ישך-אל
אל-הים

יהי רצון, שגנופה להיות דבוקים בו יתברך לעד ולעולמי עולמים, אמן פן יהי רצון!

דבר ידוע הוא, שהרבה צדיקים בכל הדורות היו גוערים בכל מיני אנשים, שהיו מגיעים אליהם עם צרותיהם, ואף לפעמים היו מזעיפים פנים אליהם, ועל-ידי כך היו פועלים ישועות על אותו אדם, ומבטלים את ייסוריו וצרותיו. וזהו שרומז הכתוב: ”רפאים יחשבו אף הם כענקים”. דהינו, ה”רפאים”, אלו הם הצדיקים, רופאי הנפשות, ”יחשבו אף הם” – האף והרוגז שלהם יחשב אצלם ”כענקים” – כדברים שבהם יעניקו ישועות לאנשים (כמו שכתוב ”העניק תעניק לו”) – כלומר, על-ידי הפעם שלהם הם מעניקים טוב, וממתיקים את הדינים שעל אותו אדם, בעל הצרה, ועל-ידי כך ממשיכים שפע וברכה לבני ישראל.

ואולם, ”המאבים”, שהם פשוטי העם, שאין להם מח בקודקודם, פוחדים מרוגזו וכעסו של הצדיק, ”יקראו להם (=לצדיקים) אמים (=כעסנים)”, מפיון שהם אינם מבינים שכל דברי הצדיק עושים פעולות גדולות להמתיק הדינים. לכן כשרואים את הצדיק כועס, הם אינם תולים זאת בהמתקת הדינים, אלא אומרים שבעסנים הם... (”חומש הברכה” להרה”ק רבי זאב וולף מזבאריו זיע”א, בנו של הרה”ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע”א).

בענין זה מסופר על הרה”ק בעל ”אהבת ישראל” זיע”א, שפעם באו אליו בשלהי ימות החורף כמה סוחרים עצים, והגידו לו דבר מחסורם, שקנו יחד יער שלם, כדי למכור את עציו. והנה, החורף כמעט עבר, ושלג אין, וממילא אין איש שיקנה את העצים, וכל כספם יורד לטמיון, ונמצא שהם מפסידים את הונם ורכושם. שמע זאת ה”אהבת ישראל” ואמר להם: בואו ואספר לכם סיפור: מעשה באלמנה עניה ודלה, ולה בן יחיד שהיה משותק באיבריו, מבלי יכולת להניעם כלל. באו חסידים, והציעו לה שתלך אצל הרה”ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע”א, ולבקש רחמים על בנה. ומפיון שלא היו ידועים לה דרכי החסידות, אמרו לה שחיבים להכניס ”פדיון נפש” אל הרבי, וכסף פדיון הנפש הוא לפחות מטבע הנקרא אז ”קריון”, שהוא שוה-ערך לחמשים פרוטות קטנות.

שמעה האשה כך, ואספה פרוטה לפרוטה, עד שצברה את כל הסכום כלו, וביום מן הימים הביאה את בנה לביתו של רבי מאיר’ל. היא השאירה את בנה בחצר הבית, והיא עצמה נכנסה והניחה את כל חמשים הפרוטות על שלחנו של רבי מאיר’ל. ראה זאת הרבי ואמר בחמה (=בכעס): ”למאיר’ל מביאים סכום קטן כל-כך? ועוד במטבעות קטנים שספירתם קשה, היתכן?”

תוך כדי דיבורו, נטל את המעות כלם, וזרקם בעד החלון החוצה, אל החצר. האלמנה יצאה החוצה, וראתה והנה פלא: בנה המשותק מהלך כאחד האדם, והוא עסוק באיסוף המטבעות שנוזקו מהחלון. מיד פתחה ואמרה לבנה: ”ברוך הוא וברוך שמו, שבאה לך ארוכה ורפואה מבלי שנוזקק לחסדי הרבי הפועס”.

והנה, פשוט שמכוחו של רבי מאיר’ל היתה זאת, והסתיר ופסה בכעסו את דבר הישועה ואת הדינים שהוריד מעל אשה זו. כשסים ה”אהבת ישראל” לספר את סיפורו, נשמעו בבית קולות מטר וגשמים עזים יורדים בחוזקה. הביט ה”אהבת ישראל” ואמר לסוחרים העצים: ”הנה, אינכם צריכים לברכתי, כי השבח לאל ברוך הוא, שכבר בא השלג על-פני כל הארץ...”

”וחצרות ודי זהב...”

לאחר הסתלקות הצדיק רבי שלמה הכהן מרדומסק בא חסיד אחד אל בנו וממלא מקומו של הצדיק, וספר על מעשה שארע לו עם אביו: ”פעם אחת הייתי שרוי במצוקה כלכלית גדולה, ובאתי לפני אביך הצדיק, ופרטתי את צרותי. שאל אותי הצדיק: ממה פרנסתך? השבתי לו שרעיתי הולכת לחצרות האדונים, ומוכרת שם ירקות וכדומה, ומזה אנו חיים. אמר לי הצדיק: כתוב בתורה ’וחצרות ודי זהב’ – דהינו כשהולכים לחצרות, יהיה ודי זהב’. יצאתי מלפני הצדיק נבוך ותוהה על פונתו, והנה זה פלא – כעבור זמן, מצאה רעיתי בין החצרות חבילה ובה שלש מאות זהובים. בכסף הזה חתנתי את בתי, שלמתי את חובותי, ומהיתרה הקמתי עסק, שממנו אני מתפרנס עד היום”. אמר לו הבן: ”אבי הקדוש היה איש פלאות, אשר את מופתיו ונפלאותיו הלביש בתוך בדיחות ופתגמים, כדי שהעם לא ירגישו במופת”

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"בני ציון"

"איכה ישבה בדד העיר רפתי עם היתה כאלמנה" (איכה א, א)

על מנהג ישראל לקרוא במגילת איכה בתשעה באב, אומרים חז"ל, שמגילת איכה נכתבה על-ידי ירמיה הנביא, שראה בחרבן בית המקדש, וקונן על החרבן בכתיבת המגילה. ויפה כתב בעל "סדר הדורות", שירמיהו הנביא רמז את שמו בתחילת המגילה, במלה "איכה" - ראשי תיבות: **א**ני **י**רמיה **כ**הן **ה**ענותות. לקראת יום המר והנמקה, תשעה באב, יום האבל על חרבן שני בתי המקדש, הבה נתבונן בכתוב במגילת איכה: "איכה ישבה בדד העיר רפתי עם היתה כאלמנה".

וכן, נבקש מה' יתברך, שיקים את הבטחתו, ויהפוך את תשעה באב לששון ולשמחה עוד השנה, כפי שכתוב בזכריה (ח, יט): "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוּם הַרְבִּיעִי (=יז' תמוז) וצוּם הַחֲמִישִׁי (=תשעה באב) וצוּם הַשְּׁבִיעִי (=צום גדליהו) וצוּם הָעֲשִׂירִי (=עשרה בטבת) יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׂשׁוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים". (ספירת החודשים היא מחדש ניסן, כפי שכתוב: "החדש הזה (=ניסן)...ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה").

על הכתוב: "איכה ישבה בדד", מבואר בספרים הקדושים, שירמיהו נתכונן פאן לקונן על חרבן בית המקדש, ושעל-ידי כך נפרדה האות ה האחרונה משם הוי"ה ברוך הוא (י.ה.ו.ה). וזהו שאומר ירמיהו "איכה ישבה בדד": "איכה" אותיות **א**יך **ה**. דהינו, איך האות ה ישבה בדד, נפרדת משאר אותיות שם הוי"ה יתברך.

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, נקדים להביא מה שידוע ומפורסם בספרי החסידות, בשם המקובלים, שהבורא, יתברך שמו, ברא ארבעה עולמות: **אצילות בריאה יצירה עשיה** - ראשי תיבות **אבי"ע**. וזאת, כפי שרמזו במשנה (אבות ו, י"ד): "כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, לא בראו אלא לכבודו, שנאמר (ישעיה מג' ז): 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'".

"כל הנקרא בשמי", רומז על "עולם האצילות", שנקרא בשמו של הקב"ה (שהוא המאציל) ו"לכבודי בראתיו" - רומז על "עולם הבריאה". "יצרתיו" רומז על "עולם היצירה". אף **עשיתיו** רומז על "עולם העשיה".

ומבואר עוד בספרים הקדושים, כי ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא מכוננות כנגד ד' (=4) העולמות - **אצילות בריאה יצירה עשיה**. העולם הגבוה ביותר, "עולם האצילות", מכון כנגד האות ו' משם השם (י.ה.ו.ה). העולם שמתחת, "עולם הבריאה", מכון כנגד אות ה' משם השם (י.ה.ו.ה). "עולם היצירה" מכון כנגד האות ו' משם השם (י.ה.ו.ה). ו"עולם העשיה", שהוא העולם הגשמי החומרי, שבו אנו נמצאים, מכון כנגד האות ה' האחרונה משם השם יתברך (י.ה.ו.ה). (להלן סדר השתלשלות העולמות:

- עולם האצילות - עולם האלהות, כנגד האות י.
- עולם הבריאה - עולם הנשמות, כנגד האות ה.
- עולם היצירה - עולם המלאכים, כנגד האות ו.
- עולם העשיה - העולם הזה (שלנו), כנגד האות ה).

וצריכים אנו לדעת, שכאשר ישראל משתמשים עם כל עניני **העולם הזה** לשם שמים, כמו שנפסק להלכה בשלחן ערוך (אורח חיים, סימן רל"א): בכל מה שיהנה האדם בעולם הזה - לא יכון להנאתו, אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי ג, ו): "בכל דרכיך דעהו", ואמרו חכמים: "כל מעשיך יהיו לשם שמים" (אבות ב, יב) - שאפילו דברים של רשות, כגון: האכילה, השתיה, ההליכה, הישיבה, הקימה והשיחה, וכל צרכי גופך יהיו כולם לעבודת בוראך. ואפילו היה צמא ורעב... יתכונן שיאכל וישתה כפי חיותו, כדי לעבוד את בוראו.

הנה, על-ידי כך הם זוכים להעלות את כל מעשיהם למעלה מעולם לעולם. מ"עולם העשיה" ל"עולם היצירה", ומ"עולם היצירה" ל"עולם הבריאה", ומ"עולם הבריאה" ל"עולם האצילות", ומ"עולם האצילות" עד להקב"ה

כפיכול בכבודו ובעצמו. ועל-ידי כך מתקשרים ומתיחדים כל ד' האותיות של שם הוי"ה ברוך הוא, שהן כפאמור כנגד ד' עולמות אבי"ע (אצילות בריאה יצירה עשיה). אך, אם חלילה משתמשים ישראל עם כל עניני העולם הזה רק למלאות את תאוותם, ואינם מקימים מצות ומעשים טובים, כי אז הם גורמים פירוד גדול בין עולם העשיה (=העולם הזה שלנו) לבין שאר ג' העולמות שמעליהם. כתוצאה מכך נעשה, חס ושלום, פירוד גדול בין אות ה, שהיא כנגד עולם העשיה (=העולם שלנו) לשאר אותיות השם יתברך י-ו-ה.

נמצא, שעולם העשיה, שהוא העולם הזה, הנמוך מכל העולמות – חיותו היא מהאות ה האחרונה משם הוי"ה. על-כן, העבודה הגדולה שלנו היא ליחד את כל עניני העולם הזה בלתי לה' לבדו, כדי להעלות ולקשר את האות ה (י-ו-ה), שהיא כנגד העולם הזה, עם שאר אותיות הוי"ה, כדי לקשר את כל העולמות יחד מלמטה למעלה, בבחינת "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה".

ועל-כך קונן ירמיהו הנביא, בחרבן הבית "איכה ישבה בדד". "איכה" אותיות "איך ה" – איך האות ה' "ישבה בדד". שכן, בעונותינו הרבים גרמנו לפירוד בשם הוי"ה, והאות ה' משם הוי"ה, שהיא כנגד עולם העשיה (=העולם הזה), ישבה בדד, נפרדת מכל שאר ג' אותיות השם (י-ו-ה).

אולם העצה היעוצה לכך היא לעשות תשובה שלימה על כל מה שחטאנו, עוינו ופשענו. ועל-ידי כך יתחברו יחד שוב ארבע אותיות הוי"ה, כפי שרמוז במלה "תשובה", שהיא אותיות "תשוב ה". דהינו, שצריך לתקן ולהשיב את האות ה, שהיא כנגד עולמנו, שתתחבר יחד עם האותיות "הו" שמעליה.

עולם האצילות – י
עולם הבריאה – ה
עולם היצירה – ו
עולם העשיה – ה

"והאמת והשלום אהבו" (הסיפור הוא לכבוד יום ההילולא של הצדיק המקובל האלקי רבנו האריז"ל זיע"א, שנפטר ה' מנחם-אב)

ארבעה חודשים לפני פטירת האריז"ל ישבו עמו תלמידיו בשדה, בדרךכם, והקשיבו לשיעורו בקשב רב. לפתע קדו השמים, וענן כבד התפשט לצפת, והסתיר את עין השמש. ארשת דאגה התפשטה על פני האריז"ל. מיד פנה לתלמידיו, ואמר להם: הענן שח לי, שנגזרה מגיפה על העיר צפת. על-כן, הבה נמשיך לעסוק בתורה הקדושה ביתר שאת, כדי לבטל את הגזירה הזאת, שהרי אמרו רבותינו: "אפלו חרב תדה מנחת על צנארו של אדם - אל יתיאש מן הרחמים". וכך עשו האריז"ל ותלמידים, אולם ללא הועיל. ארבעה חודשים הסתגרו התלמידים בחצר ביתו של האריז"ל מפני המגיפה שהשתוללה בצפת, בידעם שרק התורה היא המגן וההצלה מפני חרבו של מלאך המות. ואמנם, כל עוד האהבה והאחדות שררה ביניהם, לא היתה למלאך המשחית שליטה עליהם. אולם, כחלוף ארבעת החודשים, פרץ ריב עז, על דבר של מה בכך בין ילדיהם של שנים מן התלמידים. וסחפה את יתר המשפחות, עד שכל הנשים, ואף הגברים, השתתפו במחלוקת. כל מאמצי האריז"ל להשפין שלום היו לשוא. לגדל שברון לבו לא היה קץ. הוא הבין כי נפרץ הפרץ, ודרכו יוכל מלאך המות להיכנס לחצרו. באחד מימי הששי סערו מאד הרוחות בחצר. קולות המריבה נשמעו למרחוק. ואכן, בקבלת השבת שבתה השמחה, מזמורי התהילים יצאו מפיותיהם בקולות נכאים, וגם על פניו של האריז"ל נפרה עצבות רוח גדולה. בשובם מן התפילה אמר להם האריז"ל: כל ימי שהותכם עמי הזהרתי אתכם חזור והזהר, על האהבה והאחווה והאחדות שצריכות לשרור ביניכם, אבל אתם לא שמעתם בקולי, והלכתם אחר היצר הרע. על-כן, מאחר והשתתפתם במחלוקת, מצא בעל החוב דרך לגבות את שטר חובו. דעו לכם, שבעת קבלת שבת ראיתי את המלאך בעל אלף העינים (=מלאך המות) אוחו במגילת ספר, ובה כתוב הפסוק: "...גם אתם גם מלפניכם תספון" (שמואל א', יב', כה'). ומזה הבנתי, שעוד ימים מועטים, אלך לי לעולם הנשמות, שכן נתנה ה' ה' ה' ה' למלאך המות להשחית. ולא אני לבד, אלא גם אחדים מתלמידי החביבים יספו אתי במגפה הנוראה הזאת". ואכן, באותו שבוע נסתלק האריז"ל הקדוש לבית עולמו, בגיל 38, וגם חלק מתלמידיו נספו באותה מגפה נוראה, כפי שאמר להם רבם. (כמה נורא! וכל זה החל מריב בין הילדים, שסחף גם את המבוגרים. כמה צריכים אנו לשמור על השלום והאחדות בינינו!)

ועל כן: "אלה הדברים אשר תעשו דברו אמת איש את רעהו, אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם: ואיש את רעת רעהו אל תחשבו (רעה) בלבבכם, ושבעת שקר אל תאמרו". שכן על ידי זה יתקיים: "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי (=יז' תמוז) וצום החמישי (=תשעה באב) וצום השביעי (=צום גדליהו) וצום העשירי (=עשרה בטבת) יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו" (זכריה ח').

שבת שלום לכל בית ישראל!
נא לשמור על קדושת הגיליון!

פרשת השבוע: דברים (שבת חזון)

כניסת השבת: 19:19

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ג (12.7.13)

יציאת השבת: 20:32 ר"ת 21:17

הפטרה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה... כה אמר ה' מנעי קולך מפכי ועיניך מדמעה כי... יש תקנה לאחריתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם"

אמרו חז"ל: בזכות הבכי והתמרורים של רחל אמנו, נזכה לגאולה הקרובה במהרה בימינו, כפי שדרשו חז"ל במדרש, על הכתוב בתורה (בראשית כ"ד): "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו. ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן". וכך מפרש המדרש (בראשית רבה ע', י') את הכתוב: "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם" - ר' יוסי בר חנינא פירש ואמר, שבגלות המרה ישאלו את ישראל "מאין אתם בורחים? על-כך ישיבו ישראל "מחרן אנחנו" - **מחרונו** של הקב"ה אנו בורחים. אם כך, ישאלו את ישראל: "הידעתם את לבן בן נחור"? הידעתם מי עתיד ללבן עונותיכם פשלו? דהינו, האם יודעים אתם באיזו זכות תזכו **להתנקות מעונותיכם ולזכות בגאולה**? "ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן" - דהינו, השלום בין ישראל לאביהם שבשמים יהיה בזכות רחל אמנו, ובזכותה יבוא גם הצאן (=עם ישראל) שנמצא בגלות, כפי שאומר רמיה הנביא (ירמיה לא): "קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה... כה אמר ה' מנעי קולך מפכי ועיניך מדמעה כי... יש תקנה לאחריתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם".

וכל זאת - בזכות אהבת חינום של רחל לאחותה לאה, כאשר נתנה לה את הסימנים, כדי שלא תתביש לאה כאשר לבן החליף ביניהן.

ועל-כך אומרים חז"ל, **שהחסד שעשתה רחל עם לאה אחותה**, גבר על כל תפילות האבות הקדושים, ואף על תפילתו של משה רבנו, כפי שכתוב במדרש: (שלאחר שהאבות הקדושים, ומשה רבנו לא נענו בתפילתם לפני הקב"ה), אותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה, ואמרה: רבוננו של עולם, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתרה, ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים, והגיע זמן נישואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי, בשביל אחותי (=לאה), והוקשה עלי הדבר עד מאד, כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי, ומסרתי לו סימן שפיר ביני ובין אחותי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני.

ולאחר מכן נחמתי בעצמי, וסבלתי את תאוותי, ורחמתי על אחותי, שלא תצא לחרפה. ולערב חלפנו (=החליפנו) אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל. ולא עוד, אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי, והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יפיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה, ולא הוצאתיה לחרפה. ומה אני, שאני בשר ודם, עפר ואפר, לא קנאתי לצרה שלי, ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת כוכבים, שאין בה ממש, והגלית בני, ונהרגו בחרב, ועשו אויבים בם כרצונם? מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש-ברוך-הוא, ואמר: בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הדא הוא דכתיב (ירמיה לא): 'כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו. כה אמר ה' מנעי קולך מפכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם ה' ושבנו מארץ אויב: ויש תקנה לאחריתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם" - במהרה בימינו, אמן.

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א', ג')

על פסוק זה שבמגילת איכה, אומר המגיד הקדוש רבי דב בער ממעזריטש זיע"א, שדוקא בימים אלו של **"בין המצרים"**, שהם כידוע ימים של **הסתר פנים**, אפשר להתקרב יותר אל ה' יתברך.

והסביר זאת על-ידי משל למלך, שיושב בארמונו, ואימתו מוטלת על כלם, ואין כל אדם יכול להיכנס לארמון

המלך. אבל כאשר המלך עוזב את ארמונו, ועובר בשוקים וברחובות מחוץ לארמונו, אז שם אפשר להתקרב אליו ולבקש את עזרתו, שכן, שם הוא קרוב יותר לכל קוראיו, ומאזין לשועת עמו, הקוראים בשמו. והנה על הסתר הפנים של הקב"ה בימים אלו של "בין המצרים", אומרים חז"ל: כתוב בסוף פרשת "בשלח" (שמות יז, טו): "ויאמר כי יד על כס יה' מלחמה לה' בעמלק..." ופרש רש"י, שהקב"ה נשבע שכל זמן ששמו של עמלק קיים – אין שמו של הקב"ה שלם, שכן נחסרו ממנו אותיות וה', מהשם המלא של הקב"ה, י-ה-ו-ה, ונשארו רק אותיות יה, כמו שכתוב: "יד על כס יה".

אומר על-כך ה"ישמח משה", ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה י-ה-ו-ה מרומז בראשי התיבות של הפסוק: "ישמחו השמים ותגל הארץ". וגם ידוע, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן שפן, בשמים בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו ועל זה נאמר "ישמחו השמים", שתמיד יש את אותיות יה. אך כאן בארץ, בזמן הגלות והסתר הפנים, אין "ותגל הארץ" – כי אין גילה ושמחה בארץ בזמן גלות וחרבן, ולכן נעלמו משמו המלא של הקב"ה (י-ה-ו-ה) אותיות וה', שהן ראשי התיבות "ותגל הארץ". ועל כן, כל זמן שעמלק קיים, אין שמו של הקב"ה שלם, כי אין גילה ושמחה למטה בארץ, ולכן חסר משמו של הקב"ה וה', וזה שכתוב: "יד על כס יה".

נמצאנו למדים כי שם יה', שהוא רק חצי משם הקב"ה, בבחינת "ישמחו השמים", רומז על זמן של הסתר פנים. שכן, אין השם שלם וחסרה הגילה בארץ ("ותגל הארץ"). ואילו שם הקב"ה בשלימות (י-ה-ו-ה) מורה על זמן של גילוי פנים, כמו שיהיה לעתיד לבוא, בבחינת "ישמחו השמים ותגל הארץ". ולכן אומרים חז"ל "כל רדפיה השיגוה בין המצרים" – כלומר כל רודף יה – כל מי שרודף אחרי ה', גם במצב של הסתר פנים, כשאין השם שלם (בבחינת "יד על כס יה"), זוכה ל- "השיגוה" – השיג וה', כלומר שייזכה להשיג גם את אותיות וה', כשיהיה השם שלם, לעתיד לבוא.

וזהו שאמרו חז"ל (תענית ל'): "כל המתאבל על ירושלים". מי שעובד את ה' יתברך, במצב של הסתר פנים, בבחינת יה' (בזמן הזה, שהוא "בין המצרים"), זוכה ורואה בשמחתה – יזכה לעבוד את ה' כשיהיה השם שלם – כאשר יושלמו אותיות וה'. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

(בפא בתרא י'): "גדולה צדקה – (פיון) שמקרב את הגאולה... אמר רבי אלעזר: גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה". (סוכה מט')

זקנה אחת היתה בירושלים, אשר בחרה לה במצות שאין להן דורשים (=שמעט אנשים מקימים אותן). היא התהלכה בסמטאות ירושלים העתיקה, חגורה בסינר ארוך ולו שני כיסים: הכיס הימני שמש לאיסוף כל דף של דברי תורה, ו"שמות" קדש שהיו פזורים על הארץ, כדי להציל את הדפים והכתוב בהם מביזיון. הכיס השמאלי שמש לה לאיסוף כל קליפה או שברי זכוכית וכדומה, המהוים מכשול ברשות הרבים. וכאשר ראתה מכשולים כאלה, היתה אותה זקנה מרימה אותם ומניחה בסינרה, כדי שלא יפשו בהם בני אדם, ולא יתקלו בהם הקטנים כשהם רצים ויחליקו.

על גמילות חסדים זאת שעשתה אותה זקנה עם הבריות, כן גמלו לה חסד משמים, ואותה זקנה האריכה ימים ושנים. והנה, קודם פטירתה עלתה הזקנה לבית הדין אשר ב"חורבת ר' יהודה החסיד", ובקשה מהדינים הרבנים לכתוב לה צואה, שלאחר פטירתה ישתמשו החברא קדישא בסינר שאתו עשתה חסד עם הבריות, כתכריך לכסות בו את גופה. וכך באמת היה. בהגיע קיצה של אותה זקנה, עטפו את גופתה באותו סינר של חסד, ורבים מאנשי ירושלים הלכו אחרי מיטתה, וספרו בשבחה, עד כמה אשה טובה היתה. והנה, לאחר מספר ימים, הופיעה הזקנה בחלום לפני אב בית הדין, וספרה לו, כי בעולם האמת, בבית דין של מעלה, שקלו את כל זכויותיה, ופסקו לה מיד, שמזומנת היא לחיי העולם הבא. "אולם" – הוסיפה אותה זקנה – "רק באתי לומר לך, שבבית דין של מעלה שקלו את כסי הסינר במאזניים של פז. ודוקא אותו כיס שמאלי, שהיה משמש להסיר מכשול מרשות הרבים, הוא שהכריע את הכף, שאכנס לחיי העולם הבא". (וזהו שכתוב בתהילים (פט, ג'): "עולם חסד יבנה". כלומר, העולם הבא שלנו "חסד יבנה" – נבנה על-ידי החסד עם הבריות. ב.צ)

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: דְּבָרִים (שַׁבַּת חֲזוֹן)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:19

עֲרַשׁ"ק ה' מִנְחָם-אֵב תִּשְׁע"ג (12.7.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:32 ר"ת 21:17

הַפְּטָרָה: "חֲזוֹן יִשְׁעֵיהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" (א' א')

פְּרֻשַׁת "דְּבָרִים" נִקְרָאת בְּכָל שָׁנָה בַּשַּׁבָּת הַסְּמוּכָה לְתִשְׁעָה בָּאָב. וְכָל-כֶּךָ לְמָה? כִּי בַּפֶּתַח הַפְּרֻשָּׁה מְסַפֵּר מֹשֶׁה עַל חֲטָא הַמְרַגְלִים, שֶׁהוֹצִיאוּ דֵּבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִמְיִטּוּ בְּכֶךָ אֶסּוֹן כְּבֵד עַל דוֹר יוֹצְאֵי מִצְרָיִם. וְכִבֵּר אָמְרוּ חו"ל, שֶׁהַגְּזִירָה שֶׁגִּזַּר הַקִּב"ה עַל יוֹצְאֵי מִצְרָיִם (שִׁימוּתוֹ בַּמִּדְבָּר וְלֹא יָבוֹאוּ אֶל הָאָרֶץ הַמּוֹבְטַחַת) אֵרְעָה בְּלֵיל תִּשְׁעָה בָּאָב. וְכֶךָ שָׁנִינוּ בְּמִסְכַּת תַּעֲנִית (כט', עא') עַל הַפְּסוּק "וַיִּכְפוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא": אוֹתוֹ לַיְלָה, לַיִל תִּשְׁעָה בָּאָב הָיָה. אָמַר לָהֶם הַקִּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חֵינָם (=בְּכִיתִי שׁוּא, בְּשַׁעֲהַ שֶׁהַמְרַגְלִים הוֹצִיאוּ דִיבָה עַל הָאָרֶץ, וּבְכֶךָ גִּלִּיתֶם שְׂאִינְכֶם בּוֹטְחִים בַּה', שֶׁהִבְטִיחַ לְהוֹרִישׁ לָכֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן) – וְאֲנִי קוֹבֵעַ לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת (בְּלֵיל תִּשְׁעָה בָּאָב, שָׁבוּ עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְהִתְאַבֵּל עַל חוֹרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ).

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" (א' א')

אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: "אֵלֶּה" – רֵאשִׁי תִיבוֹת אֲבָק לְשׁוֹן הָרַע. בְּכֶךָ מְרִמּוֹ לָנוּ הַפְּתוּב, שֶׁעַל חֲטָא לְשׁוֹן הָרַע דִּבֶּר מֹשֶׁה בְּהַדְּגָשָׁה יִתְרָה סְמוּךְ לַפְּטִירָתוֹ.

בְּמִסְכַּת בְּבֹא בִּתְרָא (ס"ה, עא) שָׁנִינוּ: רוֹבֵם שֶׁל הַחוֹטְאִים – בְּגֻזַל. מִיעוּטָם – בְּעֲרִיּוֹת (=עֲבִירוֹת זִמָּה), וְכֻלָּם – בְּאַבָּק לְשׁוֹן הָרַע. מִמָּאֵר חו"ל זֶה מִשְׁתַּמֵּעַ, שֶׁחֲטָא לְשׁוֹן הָרַע שְׂכִיחַ בְּקֶרֶב הַמוֹנֵי הָעָם, יוֹתֵר מִשְׁאֵר הַחֲטָאִים בְּתַחוּם שִׁבְיַן אָדָם לְחַבְרוֹ. מִשּׁוּם כֶּךָ הִתְעַכֵּב מֹשֶׁה רַבְּנוּ עַל חֲטָא זֶה בְּמִיחָד, כְּשֶׁבֵּא לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ. "רַב לָכֶם סֵב אֶת הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צְפֹנָה"

עַל הַפְּתוּב "רַב לָכֶם סֵב אֶת הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צְפֹנָה", אוֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים: כֹּאֲשֶׁר יֵצֵר הָרַע רּוֹאֵה שֶׁהוּא אֵינּוּ יָכוֹל לְלַפּוֹד אֶת הָאָדָם בְּרִשְׁתּוֹ עַל-יְדֵי הַפִּיתוּיִים שֶׁל הָעֲבִירוֹת, מִיָּד הוּא נוֹקֵט בְּתַחבּוּלָה שׁוֹנָה, וּמִנְסָה לְצוּד אֶת הָאָדָם, עַל-יְדֵי שׁ"צוֹבֵעַ" וְהוֹפֵךְ אֶת הָעֲבִירָה לְמִצְוָה. (כְּגוֹן שְׂאוּמֵר לְאָדָם: "מִצְוָה לְבִישׁ פְּלוֹנִי זֶה וְלִהְיוֹכִיחוּ, כְּדֵי שִׁיחְזוֹר לְמוֹטֵב" וכו'). עַל-פִּי זֶה מְפָרֵשׁ רַבֵּי נַחְמָן קוֹסֶבֶר אֶת הַפְּתוּב (בַּתְּפִילָה, סֵדֶר הַקּוֹרְבָּנוֹת): "קְדָשִׁי קְדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בְּצֹפּוֹן...". דְּהֵינּוּ, "קְדָשִׁי קְדָשִׁים" – אֵלוֹ הַצְּדִיקִים – "שְׁחִיטָתָן בְּצֹפּוֹן" – יֵצֵר הָרַע שׁוֹחֵט (=מִפִּיל) אוֹתָם "בְּצֹפּוֹן" – עַל-יְדֵי שְׂמִצְפִּין/מִסְתִּיר אֶת הָעֲבִירָה, וְעוֹשֶׂה מְנַמְנָה מִצְוָה (עוֹד אֲפָשֶׁר לוֹמַר עַל הַכְּתוּב: "מִצְפּוֹן תִּפְתַּח הָרַעֲהָ"). שְׂאֲכֹן, מִכִּיּוֹן שֶׁהֵיטֵר הָרַע הַצְּפִין אֶת הָעֲבִירָה, הוּא גֵרֵם לְאָדָם לְהִכְפֹּשֵׁל, וְכֶךָ הִבִּיא עָלָיו רָעָה. וְזֶהוּ שְׂכַתּוּב: "מִצְפּוֹן (=מִהַצְּפֹנָה/הַסְתָּרָה שֶׁל הַמִּצְוָה) תִּפְתַּח הָרַעֲהָ". חֵי צִיּוֹן מְזֻרְחֵי הִ"ו).

אָבֵל, "קְדָשִׁים קָלִים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מְקוֹם". "קְדָשִׁים קָלִים" – אֵלוֹ הָאֲנָשִׁים הַרְגִילִים, הַקָּלִים בְּדַעְתָּם, "שְׁחִיטָתָן בְּכָל מְקוֹם" – דְּהֵינּוּ, הֵיטֵר הָרַע שׁוֹחֵט (=מִפִּיל אוֹתָם) בְּכָל מְקוֹם – גַּם בְּגִלּוּי וְגַם בְּסִתְרָה. וְזֶהוּ שְׂאוּמֵר מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל דֶּרֶךְ הַרְמּוֹ: "רַב לָכֶם סֵב אֶת הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צְפֹנָה". דְּהֵינּוּ, חִדְלוּ "סֵב אֶת הָהָר", הוּא הֵיטֵר, שְׂדוּמָה לְהָר (כְּמוֹ שְׂכַתּוּב בְּגִמְרָא: "יֵצֵר הָרַע...נִדְמָה לָהֶם כְּהָר" (סוּכָה נב')). אֵלֶּה, "פָּנּוּ לָכֶם צְפֹנָה" – דְּהֵינּוּ, שִׁימוּ לֵב עַל "צְפֹנָה", עַל הָעֲבִירוֹת שְׂמִצְפִּין/מִסְתִּיר הֵיטֵר הָרַע, כְּדֵי שֶׁתִּחְשְׁבוּ שֶׁהֵן מִצְוֹת, וְעַל-יְדֵי כֶךָ מְנַסָּה לְלַפּוֹד אֶתְכֶם בְּרִשְׁתּוֹ.

"וּתְעַנּוּ וּתְאֲמָרוּ אֵלַי חֲטָאנוּ לָהּ" (א' מא')

בְּסִדֵּר הַוִּידוּי שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים, אָנוּ אוֹמְרִים: "עַל חֲטָא שְׁחֲטָאנוּ לְפָנֶיךָ בּוֹיְדוּי-פֶה". וְתַמּוּהָ הַדְּבָר: וְכִי הוֹיְדוּי הוּא חֲטָא? וְהָרִי הַהִיפֵךְ הוּא הַנְּכוּן, שֶׁהָרִי הַוִּידוּי הוּא מְשַׁלְּבֵי הַתְּשׁוּבָה! אֵלֶּה, שֶׁהַהִדְגָּשָׁה כָּאֵן הִיא בְּכַתּוּב "בּוֹיְדוּי פֶה" – כְּלוּמָר, וִידוּי שְׂנֵאָמַר רַק בְּפֶה, וְאֵילּוּ הִלֵּב רַחוּק מִלְּהַתְּדוּדוֹת בְּאֲמַת..."

עקרון זה מצאנו בפרשתנו, פרשת "דברים", בה אומר משה לישראל: "ותענו ותאמרו אלי: **חטאנו** לה... ויאמר ה' אלי, אמר להם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם". על-כך נשאלת השאלה, מדוע לא התקבלה תשובתם של ישראל? מדוע אומר ה' "אינני בקרבכם"? הרי בני ישראל התודו על **חטאם**, כפי שכתוב: "ותאמרו אלי: **חטאנו** לה" – והרי זה וידוי ברור.

אלא, אומרים חז"ל, שהוידוי היה רק מן השפה ולחוץ (=רק בפה, ללא כוונה וחרטה אמיתיים). אין הפתוב אומר: "ותאמרו חטאנו לה". אלא, מדקדק הפתוב ואומר: "ותאמרו אלי, חטאנו לה" – רק אלי – רק כלפי משה רבנו הם התודו על חטאם. אבל, הקב"ה, היודע מחשבות-לב, יודע שאין זה וידוי אמיתי, הפא מן הלב, ואילו היו מתודים בכל לבם – ודאי היה סולח להם.

וכן, גם בפרשת "שלח לך", לאחר חטא המרגלים, נאמר: "וישכמו (ישראל) בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הננו ועלינו אל המקום אשר אמר יהוה פי **חטאנו**...". וגם כאן נשאלת אותה השאלה: מדוע לא התקבלה תשובתם של ישראל בוידוי שאמרו "הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' פי **חטאנו**" – הנה ישראל מודים ומתודים "פי **חטאנו**". אלא, ששוב מדקדק הפתוב, ואומר: "...אשר אמר ה' פי חטאנו" – ישראל אומרים למשה: ה' אמר פי **חטאנו**. אנחנו לא מרגישים כך...! על-כך עונה להם משה רבנו: "אל תעלו כי אין ה' בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם". משה רבנו יודע שתשובתם היתה רק בפה, ולא בלב. שכן, אם תשובתם היתה אמיתית ומעמק הלב, היא היתה מתקבלת ברצון ובאהבה על-ידי ה' יתברך.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל..." "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו... משה זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו" (אבות ה' יח)

צא ולמד כמה גדולה זכותו של מי שמזכה את הרבים, ומרבה תורה בישראל, מתוך מה שכתב רבי צדקיהו בן רבי אברהם, שהיה רופא שחי בעיר רומא שבאיטליה לפני כשמונה מאות שנה, ונחשב לאחד מגדולי הראשונים. וכך הוא כותב בהקדמת ספרו "שיבולי הלקט" (בדפוסים הישנים): "פעם אחת חליתי מאד, והגעתי עד לשערי מות. ובהיותי מרותק על ערש דוי, עד שהגעתי כמעט לגסיסה, באו אלי אנשי החברה קדישא, לשמור על יציאת נשמת. ואז המו מעי בקרבי, ולבי יחיל בקרבי (=אחו אותי פחד גדול מאימת המות). וכשהתקרבו אלי החברים של חברה קדישא, ונוכחו לדעת כי נתקררו איברי, והגעתי לבדקי מיתה (=ממש סמוך למות), הורו לאנשי ביתי ללכת החוצה. ואז, פני נשתנו והודי הפך עלי למשחית. אולם, ה' יתברך, ברוב רחמי וחסדיו, קיים בי מה שכתוב: "יסר יסרני יה וּלְמֹות לֹא נִתְנִי". וראיתי במו עיני איש עומד לפני, ומראהו כמראה מלאך האלהים, ונר דולק בידו, וכהרף עין נכבה (הנר), ושוב חזר ונדלק במהירות. ושאלתי אותו בכל תחנוני: יאמר לי אדוני, מה זה הנר הזה? והשיבני: "דע כי נר ה' נשמת אדם" (=כלומר, הנר שראית הוא רמז לנשמתך).

(ו)רמזתי לך בנר שפידי שנכבה, כי ימי חיך שנקצבו לך, חלפו הלכו להם, ועברו ימי צבאיך. אולם, כמו שהנר הזה חיש מהרה חזר ונדלק, נרמז לך שבמהרה תהיה לך רפואה שלימה. וידוע תדע, כי במשפט שלך (שדנו אותך בשמים, אם לתת לך חיים יותר ממה שנקצב לך בתחילה) היו מימינים (=סנגורים) ומשמאלים (=מקטרגים). (כלומר, היו שנטו שלא לתת לך עוד שנות חיים, והיו שנטו לטובתך). ומעשיך נשקלו במאזנים. אבל אני מבשרך (=באתי לבשר לך) כי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו הכריע את כף המאזנים לטובתך, ופסק להוסיף על שנותיך שנים רבות, ואמר למלאך המשחית (=מלאך המות): הרף ידך! כי ידעתי שיש לאל ידו עדין לזכות את הרבים ולהיות ממצדיקי הרבים. (והוסיף אותו זקן עם הנר, ואמר לי): וחקה תקקתי לך, כי ביום השלישי תקום מחולי זה". וכל זה היה שלשה ימים קדם חג השבועות, וכאשר אמר לי פן היה, שפיוס חג השבועות נעשיתי ממש בריה חדשה, וקמתי והלכתי לבית הפנסת, וברכתי "הגומל" בפני קהל ועדה. ואחר-כך אורתי כגבר חלצי, וקמתי על משמרת הקדש לחבר את הספר הזה, וקראתי לו "שיבולי הלקט" לזכרון, למען לזכות בו את הרבים.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!